

SÁROSPATAKI CAROLINA ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

3950 Sárospatak, Zrínyi u. 40.

Tel.: 06-47/311-719

e-mail: carolinaovodasp20@gmail.com

Ikt.szám: 183/2025.
1/5.

ELŐTERJESZTÉS

- a Képviselő-testületnek -

a Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde Személyiségfejlesztő Óvodai Pedagógiai Programjáról

Tisztelt Képviselő-testület !

2025. áprilisában Magyarország Kormánya a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelettel módosította az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendeletet.

A rendelet megalkotásával a Kormány célja az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentes biztosítása. Az óvodai nevelés kiemelt szerepet játszik abban, hogy a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi képességei az iskolakezdéshez szükséges szintre fejlődjenek, biztosítva számukra a stabil alapokat a későbbi tanulmányi sikerekhez.

Az új szabályozás célja, hogy az óvodai nevelési programok keretében megerősítse az iskolai életre való felkészülést szolgáló tevékenységeket és szervezési kérdéseket, ezáltal garantálva, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt.

Ennek keretében e rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjának módosításával biztosítja a gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához szükséges képességek, készségek célzott óvodapedagógiai fejlesztését, a minőségi és megfelelő pedagógiai, módszertani tartalom megjelenítését, a nagycsoportos korosztályú gyermekek személyiségfejlődésének segítését, a tanulás, ismeretszerzés iránti motiváció és a hazája, nemzete értékei iránt való elköteleződés kialakítását.

E rendeletnek az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Módr.1.) által megállapított 1. mellékletének rendelkezéseit első alkalommal a 2025/2026. nevelési évben kell alkalmazni. Az óvoda e rendeletnek a Módr.1. által megállapított 1. mellékletének rendelkezései alapján felülvizsgálja a helyi pedagógiai programot, és azt 2025. szeptember 1-jéig módosítja.

A Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde a fenti rendelet értelmében felülvizsgálta, és átdolgozta a Személyiségfejlesztő Óvodai Pedagógiai Programját. A módosításokkal egybeszerkesztett pedagógiai program mellékelve.

Fentiekre tekintettel kérem a beterjesztett Személyiségfejlesztő Óvodai Pedagógiai Programját fenntartó általi jóváhagyását!

Sárospatak, 2025. augusztus 13.

Orosz Végő Veronika
főigazgató

Törvényességi szempontból ellenőrizte:

.....
dr. Szabó Gergő LL.M
jegyző

**SÁROSPATAKI CAROLINA ÓVODA
ÉS BÖLCSŐDE**

3950 Sárospatak, Zrínyi u. 40.

Tel.: 06-47/311-719; 06-47/311-856

e-mail: carolinaovodasp20@gmail.com

**SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ
ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM**

OM azonosító: 028529
Elfogadta: Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete
Jóváhagyta: Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-Testülete
Hatályos: **2025. szeptember 01.**
Érvényes: a kihirdetés napjától visszavonásig
Verziószám: 1/2025. {az 1/2024. módosított változata}
Készült: 2 eredeti pld-ban

Sárospatak

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Fejezet cím</i>	<i>Oldalszám</i>
I. Bevezető gondolatok	3.
II. Jogszabályi háttér	4.
III. Helyzetelemzés	5.
IV. Óvodai nevelésünk célmeghatározása	8.
1. Küldetésnyilatkozat	8.
2. Gyermekképünk	9.
3. Óvodaképünk	9.
4. Pedagógusképünk	11.
5. Pedagógiai asszisztens és dajkaképünk	12.
V. Az óvodai nevelés feladatai	12.
1. Egészséges életmód alakítása	12.
a) A környezettudatos magatartás megalapozása	14.
b) Az óvoda egészségvédő, fejlesztő programja	15.
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása	16.
3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	19.
VI. Az óvoda feltételrendszere	22.
1. Személyi feltételek	22.
2. Az óvoda tárgyi, dologi feltételei	22.
VII. Az óvodai élet megszervezése	23.
1. Csoportszervezés módja	25.
2. Javasolt napirend	26.
VIII. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai	26.
1. Játék	27.
2. Verselés, mesélés	29.
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	31.
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	33.
5. Mozgás	34.
6. A külső világ tevékeny megismerése	36.
7. Munka jellegű tevékenységek	40.
8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	41.
IX. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére	42.
Iskolai tanulásra való alkalmasság, iskolaérettség	
X. Az óvoda kapcsolattartási rendszere	43.
XI. Az intézmény speciális és sajátos feladatai	47.
1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	47.
2. Korcsoportjukat ismétlő gyermekek fejlesztése	53.
3. Gyermekvédelem az óvodában	54.
XII. Dokumentáció	63.
XIII. A program felülvizsgálata	65.
XV. Felhasznált irodalom	67.
XVI. Érvényességi nyilatkozat	67.
XVII. Legitimációs záradék	69.

I. BEVEZETŐ GONDOLATOK

*„Gyermekekkel foglalkozni,
minden bizonnyal a leghálásabb munka,
ami a földünkön osztályrészünkül jutott,
de saját tökéletességünket is
ez mozdítja leginkább előre”
(Brunsztik Teréz)*

Pedagógiai programunk alapja a 2007-ben készült „Helyi Nevelési Keretprogramunk”, majd a 2010-ben kidolgozott „Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Programunk az egészséges életmód, a természetszeretet, a környezetvédelem a művészeti nevelés tükrében”, valamint e programnak a 2013-ban módosított változata, továbbá a 2018. szeptember 1-től hatályos „Személyiségfejlesztő óvodai pedagógiai program” és annak 2020-as, 2022-es és 2024 évi módosított változata.

Jelen módosításokat az teszi indokolttá, hogy Magyarország Kormánya 2025. tavaszán a 77/2025. (IV.15.) Kormányrendelettel módosította az Óvodai nevelés országos alapprogramját. A szükséges módosításokat Orosz Végső Veronika főigazgató végezte el, a nevelőtestület egyetértésével.

A saját készítésű pedagógiai programunk tartalmában törekszünk megőrizni az eddigi létrehozott értékeinket, ugyanakkor lehetőséget adunk az új programok és módszerek bevezetésére, tovább fejlesztve ezzel óvodánk szakmai színvonalát, a fenntartó, a szülők és a gyermekek igényeinek, elvárásainak megfelelően.

Pedagógiai alapelveink meghatározásánál a következőkből indultunk ki:

- óvodai nevelésünknek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia - az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával - oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a magas színvonalú nevelésben,
- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda és bölcsőde kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Programunk megfelel az Óvodai nevelés országos alapprogramjának, a nemzetiségi nevelés jogszabályi előírásainak, a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése irányelveinek. A homogén és vegyes csoportban is megvalósítható keretei között sikeresen fejlődhet a hátrányos helyzetű, illetve a valamely területen kiemelkedő képességű gyermek.

Tartalmi munkánk főbb jellemzői:

- Óvodai csoportjaink egy épületben helyezkednek el. Ezek a csoportszobák tágasak, családias jellegűek, biztonságot adó környezetet nyújtanak.
- Tárgyi feltételeink rendkívül kimagaslóak, korszerű eszközökkel rendelkezünk.
- Dolgozóink a nevelés iránt elhivatott, jól felkészült, a gyermeket szerető és tisztelő szakemberek.
- Óvodai csoportjaink - 1 kivétellel - vegyes összetételűek.

- A gyermekek nevelése az egész nap folyamán, az életkori sajátosságok és szükségletek figyelembevételével, változatos tevékenységek közben történik.
- Az óvodai nevelésünk alapja a játék. Az ismeretnyújtás is ezen keresztül valósul meg, hisz tudjuk, hogy a játék a gyermek elsődleges tevékenysége és a nevelés leghatékonyabb eszköze.
- A gyermekek személyiségfejlesztésének további lehetőségei az óvodai tevékenységekben rejlenek. Tevékenységrendszerünk középpontjában a tapasztalás, a megismerés, a közvetlen ismeretszerzés áll, mint komplex tevékenységrendszer.
- Olyan nevelést folytatunk, amelyben kialakulnak és fejlődnek a gyermekek érzelmi, értelmi, szociális és intellektuális képességei. Célunk és feladatunk, hogy a gyermekek a fejlesztés eredményeképpen az óvodáskor végére rendelkezzenek azokkal a képességekkel és készségekkel, amelyek alkalmassá teszik őket a sikeres iskolakezdetre.
- Programunkban – a gyermekek családi háttérének különbözőségeiből adódóan – nagy hangsúlyt kap a szokások kialakítása, a képességek megalapozása, az egyéni fejlesztés és az esélyegyenlőség biztosítása.
- Az alapító okiratunkban foglaltak szerint alapfeladatunk az integrálható, sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI) nevelése is. A fejlesztéshez a szakértői bizottság szakvéleményének megfelelően – az általuk meghatározott területeken – a helyi pedagógiai szakszolgálat szakemberei kiegészítik és segítik a nevelő-fejlesztő munkánkat.

II. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

Programunk a 363/2012. (XII.17.) számú Kormány rendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi (városi) óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényt, valamint annak módosításait és a városi közoktatási koncepció irányelveit.

A program az alábbi törvények, rendeletek figyelembe vételével készült:

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazott jogállásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012.(XII.17.) Korm.rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

Programunk a felsorolt törvények és rendeletek alapján, a gyermekek alapvető tevékenységeire, a játékra, a helyi sajátosságokra, hagyományokra, a kompetencia alapú nevelésre épül. Fő hangsúlyt kap benne a testi, lelki gondozás, az érzelmi biztonság és a szociális önellátó szokásrendszer, a környezettudatos magatartásformálás megalapozása.

III. HELYZETELEMZÉS

Sárospatak történelmi múltú kisváros Magyarország északkeleti szögletében. Miskolctól, Nyíregyházától 70 km távolságra helyezkedik el. Lakosságának a száma 12000 fő, ami az elmúlt években sajnos csökkenést mutat. A fiatalok jelentős része főiskolai, egyetemi tanulmányai folytatására nagyvárosba költözik, és vissza kevesen jönnek.

Munkahelyeket a fém- és ruhaipar, a kereskedelem, mezőgazdaság, az egyre jelentősebb számú vállalkozások, az önkormányzat, ill. a járási hivatal tud biztosítani. Az elmúlt években a munkanélküliek száma folyamatosan csökken.

A városban és a város vonzáskörzetében élő családok társadalmi és gazdasági helyzete nagyon eltérő. A gyermekek fejlettsége is változó, ismereteik és képességeik különbözőek, melyet tovább fokoz a szociokulturális háttérük és környezetük különbözősége is.

A gyermekek többsége teljes családból érkezik, de növekszik azoknak a gyermekeknek a száma, akik életében különböző problémák, a szülőknél válás, ill. egyéb krízishelyzetek jelennek meg.

Intézményünk a város egyetlen önkormányzati fenntartású óvodája. Sárospatak lakótelepi és kertvárosi részének találkozásában helyezkedik el. Az eredeti óvodaépületet 1976-ban – 6 csoportosnak – adták át. Ez 2010-ben az ÉMOP 4.3.1/2F. pályázat keretében felújításra és bővítésre és korszerűsítésre került. Ez az épület az óvodai és bölcsődei csoportjaink működésének helyszíne.

Korábban Sárospatak város 3 önálló óvodát üzemeltetett: az 1846-ban alapított 1.sz., az 1973-ban átadott 2.sz és az 1976-ban megépített 3.sz Napköziotthonos óvodát, valamint az 1952-ben alapított bölcsődét. 2007-ben, a csökkenő gyermeklétszám miatt a három óvoda és a bölcsőde összevonásra került. Hosszú ideig a pedagógiai programjainkban törekedtünk megőrizni az egyes óvodákban folyó nevelés sajátos arculatát.

Már több mint 10 éve egy óvodát alkotunk, most már egységes nevelési, pedagógiai módszerek és szemlélet érvényesül az intézményen belül.

Napi munkánk során igyekszünk sokféle színes programot szervezni, ezáltal élménygazdag fejlődési lehetőséget biztosítani minden kisgyermek számára. A nevelőmunkánkhoz szükséges eszközrendszer folyamatos fejlesztésére, korszerűsítésére törekszünk. Ehhez megkapjuk a fenntartói támogatást, valamint alapítványunk segítségét. Udvarunk játszóhelyei, eszközei kiváló lehetőséget biztosítanak a mozgásigény kielégítésére, fejlesztésre, és munka jellegű tevékenységekre egyaránt. Minden játszótéri eszközünk megfelel a szabványoknak. Olyan gyermekek nevelése a célunk, akik képesek másokért is tenni, szeretetet adni. Érzik a családot, az óvodát, az őket körülvevő természet és a szülőföld fontosságát, meg tudnak az élet elvárásainak felelni. Környezettudatos nevelőmunkával megalapozzuk

a fenntarthatóságra nevelés iránti igényt. A néphagyományok ápolásával múltunk örökségeit, értékeit szeretnénk átörököltetni a gyermekeinkbe.

Intézményünkben jelentős a vonzáskörzetből bejáró gyerekek száma. Csoportjaink zömében vegyes életkorúak, amelyben a HH, HHH, SNI és BTMN gyermekek nevelése integráltan folyik.

Csoportszobáink hangulatosak, esztétikusak és tágasak. Az óvodapedagógusok egyéni ízlése szerint lett kialakítva, díszítve, mely ingergazdag, barátságos légkört biztosít a gyermekek számára. 200 m²-es rendezvényteremmel rendelkezünk, mely lehetőséget nyújt a szülőkkel kapcsolatos rendezvények, hangversenyek, színházi előadások lebonyolítására.

A közel 300 m²-es aulánk szintén közösségi térként szolgál kiállításokkal, bemutatókkal és az óvoda életét érintő fontosabb információkkal segíti a szülőket. Gyermekeink egészségének megőrzése érdekében az óvoda alapítványának anyagi támogatásával kialakítottunk egy sósobát is, melyben minden gyermek hetente 2x30 percet tölt (különböző programokkal: mese, torna, zene).

A gyermekeink mozgásigényének kielégítésére egy sportpadlóval ellátott tornaszobával, és egy 70 m²-es tornateremmel rendelkezünk. Valamint a szabad udvari játékhoz 3600 m²-el rendelkezünk, melyek udvari játékkal való ellátottsága kiváló. Mászókák, csúszdák, hinták, libikókák nyújtanak lehetőséget a változatos mozgásra.

Ezen kívül a nagy szabad területeken a nagymozgásukra nyílik kiváló lehetőség. Rendelkezünk Ovi-focipályával.

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket. Az infokommunikációs lehetőségét kihasználva minden csoportnak van internetes zárt közössége, melyen keresztül információkat cserélünk, kapcsolatot tartunk egymással. Az óvoda is rendelkezik web-felülettel, ahol közzétesszük az aktuális híreket, nyilvános dokumentumokat.

Szervezett programjaink tevékenységeit úgy állítjuk össze, hogy esetenként be tudjuk vonni a családokat, a szülőket a célok és feladatok végrehajtásába. Óvodásainknak ezek a programok közös, örömteli együttléteket, élményeket nyújtanak.

Hagyományaink, rendezvényeink

Évszakbúcsúztatók

Egy nevelési évben 4 évszakbúcsúztatóra kerül sor. E rendezvényekre meghívást kap az óvoda valamennyi csoportja. A 4 évszakbúcsúztató és a számos nyitott hétvége lehetőséget ad a szülők számára a betekintésre, a mesejátékok megtekintésére. A meseelőadás után az adott évszakban tanult verseket, dalokat elevenítjük fel közösen a gyerekekkel.

Őszi programjaink:

Állatok Világnapjához kapcsolódó „jótékonysági gyűjtés” szervezésével az állatmenhely számára, szeretnénk a gyermekekben felelősségteljes magatartást

megalapozni az állatok tartásával kapcsolatban. Felhívjuk figyelmüket az élőlények védelmére, élőhelyük tiszteletben tartására.

Téli programjaink:

Adventi kézműves játszóház szervezésével előkészítjük a közelgő ünnepre való ráhangolódást. Egyszerű, ötletes, a gyermekekkel közösen könnyen megvalósítható adventi díszek és karácsonyfadíszek elkészítését ajánljuk fel a résztvevő családtagoknak, melyet haza vihetnek.

A közös munka mellett a szülők számára jó hangulatú beszélgetésekre, egymás megismerésére is lehetőséget biztosít e rendezvényünk.

Farsangi multság: jelmezes, vidám program, melyre minden gyermek beöltözhet. A multságunkat táncból színesíti.

Tavaszi programjaink:

Víz Világnapja: különös figyelmet kap. Minden évben kiemelten fontosnak tartjuk, hogy már kicsi korban tanítsuk meg a gyermekeknek a víz fontosságát, értékét.

Tavaszköszöntő, Tavaszváró húsvéti játszóházunk többféle tevékenységgel biztosítja az ünnep élményeit (tojáskeresés az udvaron, nyuszi simogatás, plüss játékos délelőtt).

Anyák napja, évzáró: meghitt műsorral köszöntjük az édesanyákat és a nagymamákat.

Ezen felül az év folyamán több alkalommal lehetőséget biztosítunk a csoportok szülői közösségének kötetlen beszélgetéseken, előadásokon való részvételre: teadélutánok, szülők fóruma, óvodapszichológus előadásainak szervezésével.

Célunk: szülői közösségünk segítése gyermekeik nevelésében.

A családok aktívan és szívesen vesznek részt rendezvényeinken, minden évben sikerül kedvet ébreszteni bennük környezeti, egészségnevelő és egyéb tevékenységeink iránt.

Elért eredményeink közösek, a családok és a szülők támogatásával sikerül csak nevelési céljainkat hatékonyan megvalósítani.

A Tokaj-Hegyalja Egyetem óvodapedagógusi, kisgyermeknevelői képzésébe is bekapcsolódunk. A hallgatók megismerkednek az óvodai élet mindennapjaival, napirendjével, szokás,- és szabályrendszerével.

Megfigyelhetik, hogy a különböző tevékenységi körök hogyan ágyazódnak be a játékba, hogyan valósulnak meg a különböző kezdeményezések során, továbbá hogyan alkalmazzuk a módszereket, eszközöket a játékosság érdekében.

Az óvoda jellemző adatai

Az intézmény hivatalos elnevezése:	Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde
Az intézmény rövid neve:	Carolina Óvoda és Bölcsőde
Az intézmény pontos címe, elérhetőségei:	3950 Sárospatak, Zrínyi u. 40. Tel.: 06 47/311-719, 06 47/311-856 E-mail cím: carolinaovodasp20@gmail.com web-mail: www.carolinaovoda.hu
OM azonosító:	028529
Csoportok száma:	10
Felvehető maximális gyermeklétszámok:	300 fő
Az intézmény fenntartója, elérhetőségei:	Sárospatak Város Önkormányzata 3950 Sárospatak, Rákóczi út 32. Telefonszám: 06 47/513-240 E-mail cím: sarospatak@sarospatak.hu web-mail: www.sarospatak.hu

IV. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLMEGHATÁROZÁSA

1. Küldetésnyilatkozat

Az egységes, új **Személyiségfejlesztő Óvodai Pedagógiai Programunk** értelmében az óvodás gyermekek életkori és egyéni sajátosságait olyan szeretetteljes pedagógiával kívánjuk erősíteni, amelyben erősödik a gyermekek pozitív érzelmi állapota, csökken érzelmi bizonytalansága, fokozódik az érzelmek feletti uralkodás képessége, alakul gazdag érzelmviláguk. Munkánk alapja a nevelés folyamatában részt vevő személyek – gyermek, szülő, óvodapedagógus – harmonikus kapcsolata.

A gyermeket megillető jogok biztosítása érdekében alkalmazzuk a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit, melyek a következők:

- a gyermeki személyiség teljes kibontakozása,
- az emberi jogok és gyermeket megillető jogok tiszteletben tartása,
- az egyenlő hozzáférés biztosítása,
- a fejlődő gyermeki személyiséget megillető gondoskodás és különös védelem.

Óvodai nevelésünk középpontjában a gyermek áll. Az ő szükségletei, fejlődésének törvényszerűségei határozzák meg a nevelésünk feladatait és kereteit.

A szakszerűen és helyesen alkalmazott kötetlenség figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait és biztosítja a sokoldalú személyiségfejlesztést.

Válasz a kor kihívásaira:

Az óvodánk feladatának tekinti az esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartjuk:

- a nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását,

- a helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében,
- az óvoda befogadó nevelését erősítő, deszegregációs célú fejlesztése érdekében oktatásszervezési intézkedési tervek fejlesztésének kidolgozását,
- a minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

2. Gyermekképünk

A gyermek egyedi és megismételhetetlen személyiség. Fejlődő személyiség, fejlődését a genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei és az alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, és a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Mindehhez biztosítjuk a gyermekek számára az egyenlő hozzáférést.

Nevelő munkánkban jelen van az inkluzív-, az integrált-, a migráns gyermekek nevelését támogató szemlélet, az esélyegyenlőséget, a hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd, valamint a nemek társadalmi egyenlőségének támogatását segítő elvek.

Szeretnénk elérni, hogy valamennyi gyermek, minden nap szívesen jöjjön az óvodába és érezze jól magát.

Örömmel, felszabadultan tudjanak játszani egyedül és egymással. Személyiségük pozitív énképpel bírjon, nyitottan, együttműködően, a másságot elfogadóan éljenek.

Érdeklődve, egészséges önbizalommal rendelkezve, alkotó módon, de a szabályokat megértve, betartva, feladatukat tudva forduljanak a környezetük, társaik és a világ felé.

Szeretettel kötődjenek társaikhoz, csoportjukhoz, óvodájukhoz.

3. Óvodaképünk

Az óvoda nevelési intézmény, mely esztétikus, biztonságos, vonzó környezetben, családias, szeretetteljes, befogadó és elfogadó légkörben óvó-védő-nevelő és szociális feladatokat lát el.

Intézményünkben biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások kialakulását és fejlődését. Az óvodai nevelés és fejlesztés pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezetünk segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását. Az óvodai élet sokszínűsége biztosítja a gyermekek kiegyensúlyozott és érzelem-gazdag fejlődését.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Egyéni megfigyelés vezetése, rendszeres konzultáció a szülővel esetmegbeszélések.
- Egyéni, differenciált foglalkozás, fejlesztés.

- Kapcsolattartás a fejlesztőpedagógussal, logopédussal, pszichológussal, Megyei Pedagógiai Intézettel.
- Zökkenőmentes óvoda-iskola átmenet, szorosabb kapcsolat a tanítókkal.
- Környezettudatos magatartás:- városunk, környezetének megismerése, megszerettetése, hagyományápolás.
- Természeti értékeinek védelme óvása.
- A természetben lejátszódó folyamatok, egyszerű összefüggések megérttetése.

Az óvodai nevelés célja az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az óvodai nevelésben alapelv

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodnia

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra,
- testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékra, ezen tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről,
- a sokoldalú, harmonikus személyiség fejlődéséről, fejlesztéséről az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is), a hátrányok csökkentéséről,
- a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulásáról.

A nemzeti, etnikai, kisebbséghez tartozó gyermek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Az óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

4. Pedagógusképünk

A pedagógus személyisége meghatározó a gyermek számára, a nevelőmunka kulcsszereplője. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

- Őszintén szereti és tiszteli a gyermekeket, rendelkezik a gyerekek iránt megnyilvánuló, együtt érző, oda- és ráfigyelő magatartással, ismeri a rábízott gyermekek életkori szükségleteit.
 - Nyugodt, szeretetteljes nevelési légkört, esztétikus nevelési környezetet biztosít, gondoskodik a gyermekek testi épségének megóvásáról.
 - Teljes odafordulással fogadja a gyermeki kérdéseket, azokra mindig reagál.
 - Pontos, precíz, felkészült, nyitott (munkájában, emberekhez való viszonyaiban).
 - A nevelési körülmények kialakításával biztosítja a gyermeki önállóság kibontakoztatását.
 - A PP szellemében választja meg nevelési módszereit, eszközeit.
 - Tiszteletben tartja a gyermek és a szülő jogait.
 - A gyermek fejlődését nyomon követi, erről a szülőt tájékoztatja.
 - Közreműködik a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában.
 - Pedagógiai attitűdjében a demokratikus elemek dominálnak.
 - Folyamatos tevékenységet biztosít a gyermekek fejlesztéséhez.
 - A gyermekek fejlesztésében a nevelés elsődlegességét biztosítja.
 - A gyermekekkel elsajátíttatja a közösségi együttélés szabályait, illetve a helyes viselkedési normák betartására neveli őket.
 - Szakmai önállóságát, döntéseit a gyermekek fejlesztése érdekében legjobb tudása szerint alkalmazza, hozza meg.
 - Legjobb tudásával segíti az eltérő fejlődési ütemű gyermekek felzárkóztatását, alkalmazza a differenciált, egyéni fejlesztést, módszereit változtatatosan alkalmazza a sajátos nevelési igényű, és a tehetséges gyermekekre egyaránt.
 - Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.
 - Tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
 - A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal.
 - Együttműködik munkatársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (jeles nap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
 - Megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
 - Kapott/felmerülő feladatait, problémáit önállóan, az óvoda működési rendjének, munkaköri leírásának megfelelő módon kezeli, intézi.
 - Nyitott a szülő, a gyermek, a főigazgató, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében.
 - Rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitálistechnológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat.
- Az online megvalósuló szakmai együttműködéseknek aktív résztvevője.
- Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.
 - Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.
 - Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket (team-munka, szakmai újdonságok).

5. Pedagógiai munkát segítők

Pedagógiai asszisztens- és dajkaképünk

A pedagógiai asszisztens és a dajka a pedagógiai munka közvetlen segítője. Munkája az óvodapedagógusokéval összehangolt.

- A munkakör célja: az óvodáskorú gyermekek gondozásának segítése óvónői irányítással, a gyermekek közvetlen és közvetett környezetének tisztántartása, az étkeztetéssel kapcsolatos feladatok ellátása.
- A Pedagógiai Programban leírtak szerint az óvónő irányításával működjenek közre a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában.
- A gyermekek érdekében segítsék az óvodapedagógus munkáját, működjenek együtt.
- Példaértékű kommunikációval, viselkedéssel, szerető gondoskodással, hozzáértéssel végezzék a gyermeki szükségletek kielégítését.
- Ismerjék a gyermekek életkori sajátosságaiból adódó nevelési feladatokat, melyet az óvodapedagógusokkal összhangban, egységes szemlélettel, elvárással végeznek.
- A gondozási feladatok ellátását az óvodapedagógusok útmutatásai szerint végezze.
- Jellemezze őket a pontosság, megbízhatóság, türelem, segítőkészség.
- Tartsák tiszteletben a gyermekek méltóságát és jogát, gyermekek különbözőségét.
- Kedves, nyílt, gyermekszerető, példaértékű magatartás jellemezze őket.
- Szülőkkel szemben legyenek együtt érzők, odafigyelők, együttműködők.
- Tartsák tiszteletben és tolerálják a különbözőséget.
- Legyenek együttműködők a jó munkahelyi légkör megteremtése érdekében.
- Legyenek igényesek saját és környezetük higiéniájára.
- Feladatuk az óvodai környezet rendjének és tisztaságának fenntartása.
- Tartsák be a gyermekekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségüket.

V. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Célunk, hogy a gyermekek érezzék jól magukat az óvodánkban. Személyiségük fejlődjön sokoldalúan, harmonikusan, az életkori és egyéni fejlődési ütemük szerint. Értjük el azt, hogy kibontakozzanak egyéni képességeik, és felkészülten, örömmel lépjenek a következő életszakaszba.

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök fogyasztásának ösztönzése, a tisztálkodás, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.

- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátása.

Célunk:

- a gyermekek egészséges életvitelének megalapozása, egészségük megőrzése
- testi-, lelki- és szociális fejlődésük elősegítése, szükségleteik kielégítése
- egészséges kapcsolat kialakítása a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezettel

Feladatunk:

- a pedagógiai programunk részeként egészségfejlesztési program keretében a gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészítjük az eredményes további tanulmányokra
- egészséges, esztétikus és biztonságos környezet kialakítása
- egészséges ételek és étkeztetés biztosítása
- olyan tárgyi feltételek (óvodaépület, felszerelés, csoportszoba, játékszerek, munkaeszközök, stb.) biztosítása, amelyek nyugalmat árasztó, derűs, biztonságos légkört nyújtanak számukra
- testi épségük védelme érdekében a szabályok megismertetése, betartása és betarttatása
- a gondozás keretében a gyermekek testi szükségletének, mozgásigényének, edzettségének biztosítása, egészségének védelme, egyéni fejlettségi szintjük figyelembevételével
- minden nevelési területen hangsúlyozni az intézmény és a család együttműködésének fontosságát, Valljuk, hogy az egészségnevelés csak a szülő támogatásával lehet eredményes, mert a gyermekek életmódbeli szokásaik nagy részét otthonról hozzák.
- példaértékű életvitel közvetítése a család felé (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás)
- a rugalmas napirendben lehetőség biztosítása a testi, lelki szükségleteik kielégítésére
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek segítése hátrányaik leküzdésében

Alapelvünk:

- „az egészség érték” szemlélet megalapozása
- az egészség: a testi, szellemi és közösségi jólét állapota, mely egészségre való esélyt jelent mindenki számára

Tartalma: megvalósul az egészséges életmódra nevelés színterein keresztül

- gondozás, étkezés, tisztálkodás, öltözködés, pihenés, mozgás, testedzés, betegség-megelőzés
- helyes életritmus kialakítása az életkornak megfelelő bioritmus alapján
- a heti- és a napirendünk megfelelő időt biztosít a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges tevékenységek tervezéséhez, szervezéséhez

- egészségvédelem: balesetvédelem, balesetmentes környezet biztosítása, egészséges táplálkozás, kirándulások, mindennapos mozgás, vízhez szoktatás (lehetőség esetén), gyógytorna, séta
- folyamatos figyelemfelhívással próbáljuk meg elérni, hogy tudatosan kerüljék a veszélyeket, vigyázzanak maguk és társaik testi épségére
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása a szülő és az óvodapedagógus együttműködésével

Szervezési elvek, keretek:

- a rugalmas napirend keretén belül fokozatosság, rendszeresség érvényesítése
- a napirend helyes összeállítása a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételével történik

a) A környezettudatos magatartás megalapozása

A környezeti nevelés céljainak, feladatainak megvalósítását elősegíti az az adottságunk, hogy óvodánk minden érdeklődő számára nyitott, s egyben a város egyik meghatározó intézménye. Az óvoda elhelyezkedése, és tágabb természeti környezete adottságokat, jellegzetességeket, értékeket nyújt számunkra. Fontos, hogy ezeket a lehetőségeket beépítsük programjainkba és tevékenységeinkbe.

Célunk:

- a környezeti és az egészségnevelési értékek kialakításához szükséges szokás- és szabályrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- ökológiai szemléletmód alakítása: a környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekek nevelése
- optimista életszemlélet kialakítása
- tapasztalaton alapuló kreatív környezeti nevelés

Alapelvünk:

- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása
- nevelésünkkel segítjük a fenntartható fejlődést
- olyan szokásokat, szokásrendszereket, viselkedési formákat kell megalapoznunk, melyek szükségesek a környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításához, a környezettudatos életvitel és a fenntartható fejlődés érdekében

Tartalma:

- az élményszerző napok, kirándulások szervezésével a közvetlen környezeti értékek megismerése, őrzése, természetvédelmi feladatok végzése
- a környezettel, természettel kapcsolatos témák feldolgozása képességfejlesztő tevékenység formájában
- környezettudatos életmód megalapozása
- személyes higiéné elsajátíttatása
- az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése
- egészséges étkezési szokások megalapozása, kialakítása
- anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása ezen a területen
- csoportszobák, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztaságának megóvása
- külső és belső környezetünk szépítése, folyamatos gondozása, fák, bokrok ültetése, fejlődésük figyelemmel kísérése, madarak életének megfigyelése
- az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása

b) Az óvoda egészségvédő-fejlesztő programja

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az óvodában folyó testi-lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott fejlődést, támogassa a gyermekek környezethez való alkalmazkodását.

Feladatunk, hogy felkészítsük őket, és megoldási stratégiákat adjunk a környezetből érkező esetleges ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve azok káros következményeit.

A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az óvodában végzett tevékenységet a gyermekek és a szülők részvételével úgy befolyásoljuk, hogy az a gyermekek egészségi állapotának kedvező irányú változását eredményezze.

Célunk:

- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása
- az egészséges életmód kialakítása, a helyes, korszerű táplálkozás megalapozása, a mozgás megszerettetése

Feladatunk:

- tudatosítani a gyermekekben az egészség fontosságát
- ismereteik gyarapítása arról, hogyan őrizhetik meg egészségüket (sok mozgás, egészséges táplálkozás, káros környezeti hatások kerülése)
- a mozgás megszerettetésével, az egészséget értéknek tekintő gondolkodásmód kialakításával, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényére való nevelés
- az egészséges életmód megalapozása, szorosan együttműködve a családokkal, a szülőkkel
- közös családi programok szervezése az egészségmegőrzés, a mozgás jegyében
- egészségprogram keretében szűrővizsgálatok szervezése a gyermekek számára

Alapelvünk:

- tudatosítani, hogy „az egészség nagy érték”
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- megalapozni a gyermekekben az egészségük védelme, megóvása iránti igényt
- mindent megtenni azért, hogy a gyermekek a lehető legegészségesebben éljenek

Tartalma:

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet biztosítunk a gyermekek egészséghez, biztonságához való jogai alapján, a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatoknak, amelyek különösen az alábbiakra terjednek ki:

- az egészséges, korszerű táplálkozás megalapozása: ismeretnyújtás, tapasztalatszerzés a zöldségekről, gyümölcsökről. Zöldség- és gyümölcsnapok szervezése, amelyek keretében lehetőség nyílik ezek változatos formában történő feldolgozására és kóstolására.

- testmozgás: az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos mozgás és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, sporttevékenység. Gyakori séták, kirándulások szervezése. Alkalmakhoz kötődő sportrendezvények az óvoda udvarán az intézmény valamennyi gyermekének részvételével.
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a bántalmazás megelőzése,
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése,
- balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás
- személyi higiéné biztosítása
- folyamatos kapcsolattartás a gyermekorvossal és a védőnővel, szűrővizsgálatok szervezése, évente fogászati- és hallásvizsgálat
- a SÓSZOBÁNK rendszeres használata a légúti megbetegedések megelőzése érdekében
- részvétel egészségügyi programokon, pályázatokon

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek önállóan tisztálkodni, öltözködni, rendezettek, ápoltak.
- Önállóan, esztétikusan terítnek, kulturáltan étkeznek és az evőeszközöket rendeltetésszerűen használják.
- Képesek környezetük rendjének helyreállítására.
- Állóképességük jó, mozgásuk összerendezett.
- A gyermekek képesek a személyi higiénés feladatok ellátására: önálló testápolásra, WC használatra, zsebkendő használatára, öltözködésre, vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, helyére teszik azokat.
- Szokásukká válik a kulturált étkezési magatartás, az egészséges táplálkozás, önállóan döntenek el, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan szednek a tálból, illetve öntenek a kancsóból.
- Ügyelnek a saját külsejükre, amelyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Kialakul bennük a természetes és mesterséges környezet felfedezésének és védelmének igénye.
- Felismerik a környezetükben rejlő baleseti forrásokat, és képessé válnak ezek elkerülésére.

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

Az óvodáskorú gyermekek jellemző sajátossága a magatartásuk érzelmi vezéreltsége. Érzésviláguk hatalmas, nem korlátozzák gátlások.

Az érzelmeikből fakadó érdeklődés elősegíti a szellemi gazdagodásukat.

Célunk, hogy a hagyományainkra, tapasztalatainkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket, melyek:

- a szeretetre, a bizalomra és az elfogadásra épülő óvodai légkör kialakítása
- a társas együttélés szokásainak, normáinak, szabályainak megalapozása
- egymás tiszteletére nevelés, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni sajátosságának elfogadására való ösztönzés
- az óvoda és a család kapcsolatának erősítése
- mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.

- fontosnak tartjuk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

Feladatunk:

- a csoportokban a céloknak megfelelő érzelmi biztonságot nyújtó légkör és életkörülmény biztosítása
- az óvodát, mint „szociális anyaölt” vesszük számba, ahol az óvodapedagógusra a szeretetteljes gondoskodás, a fejlődés segítése, ösztönzése jellemző, a munkáját segítő dajka közreműködésével
- csoportos és társas kapcsolatok ápolása az egyén szabadságának tiszteletével

Alapelvünk:

- az óvodapedagógusok személyisége, magatartása, stílusa modell a gyermekek számára, mely nagy felelősséget jelent

Tartalma:

Befogadás, beszoktatás

Az óvodába lépés, a befogadás időszaka az első közös együttműködés a család és az óvoda, a szülő és az óvodapedagógus között. A családból, vagy a bölcsődéből érkező gyermekek számára az új környezetben és az új tárgyi feltételek mellett az életritmus is szokatlan. A gyermekek személyiségével, akarati tulajdonságaival a befogadáskor a közös játék, a beszélgetés, a tevékenykedés közben ismerkedünk meg. Éreztetjük a gyermekekkel, hogy feltétel nélkül elfogadjuk őket. Mindenfajta érzelmi megnyilvánulásukat természetesnek vesszük és gondoskodunk róluk, védjük őket. Időt hagyunk a szülőtől való elszakadás feldolgozására. Óvatosan, türelmesen és szeretettel segítjük, biztatjuk őket. Ha megtalálják az óvodában az érzelmi biztonságot, akkor megismerkednek az óvodai élet szokásaival, képessé válnak arra, hogy szüleik nélkül éljék a mindennapjaikat és bizalommal forduljanak az óvodában dolgozó felnőttekhez.

Az óvodai élet megismerésére Nyílt napokat tartunk, amikor a szülők és gyermekeik betekintést nyerhetnek a csoportokban folyó munkába. Bekapcsolódhatnak a napi tevékenységekbe, megismerhetik az óvoda személyi, tárgyi feltételeit.

Az óvodai élet megkezdésekor a szülő és az óvodapedagógus a kisgyermekek igényeit figyelembe véve egyeztetik a befogadás, beszoktatás menetét. Ebben az időszakban az óvodapedagógus a beszélgetésen túl kérdőív segítségével kér tájékoztatást a gyermekek addigi fejlődéséről. Minden új gyermekről a családlátogatás alkalmával anamnézist készítünk.

Az óvodai élet mindennapjai:

- célunk, hogy a gyermekek érezzék jól magukat a közösségben, meghitt kapcsolat alakuljon ki társaikhoz és a felnőttekhez
- tanulják meg saját akaratukat alávetni másokénak, de saját elképzeléseik, ötleteik megvalósítására is törekedjenek
- találjanak egymásra barátként
- a közös élmények hatására a gyermekekben erősödjön az együvé tartozás érzése és olyan erkölcsi tulajdonságok, amelyek a jó szokások megalapozását segítik
- tanulják meg természetes módon elfogadni és tolerálni a másságot, a különbözőségeket, a segítségre szorulókat, a fejlesztést igénylőket
- váljanak nyitottá az emberi és a természeti környezet szépségeire és a jóra

- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja. Rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- ismerjék meg a közelebbi és a távolabbi környezetet: az Óvoda-Sárospatak-Zemplén szeretetének érzését
- a nemzeti ünnepeinkről való megemlékezés által a hazaszeretet érzésének erősítése

Ünnepeink, hagyományaink:

A gyermekek nevelésében nagyon fontos szerepet játszanak az évkör állandó, ismétlődéssel visszatérő ünnepei. Azon kívül, hogy segítik a gyermekeket az időbeni tájékozódásban, erős közösségformáló erővel bírnak, erősítik a hagyományokat. Életkoruknál fogva a belső tartalmat még nem értik meg, de az átélt hangulat, a hozzájuk kapcsolódó érzések, szokások maradandó élményt jelentenek. Az óvodapedagógus feladata az ünnepvárás hangulatának megteremtése. Az örömteli, érzelemben gazdag készülődés énekekkel, verssel, mesével, az ünnepi díszek kihelyezésével, ajándékkészítéssel történik. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak a szokások, az illem, az erkölcs, az emberi kapcsolatok megélésére. Az óvoda ünnepei igazodnak az emberiség évezredes hagyományain alapuló ünnepeihez, az évszakok körforgásához, a természet változásaihoz, a magyar nép szokásaihoz: Karácsony, Húsvét, Pünkösöd, stb...

A csoportoknak sajátos ünnepeik, meghitt, közös, esetleg a családokkal együtt töltött alkalmak vannak.

Szervezési elvek, keretek:

- Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, meg tanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk.
- Hisszük, hogy csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Óvodapedagógusaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek igénylik a társaikkal közös tevékenységeket, érzelmileg fogékonyak környezetükre.
- Képesek a csoport közösségben egy-egy társukkal közösen cselekedni, kisebb és az egész csoporttal együttműködni.

- El tudják helyezni önmagukat a közösségben: melyik csoport tagjai, milyen korcsoportosak.
- Közösségük tagjait név szerint ismerik, érkezéskor-távozáskor köszönnek.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Társas kapcsolataikban a kérést-köszönést megfelelően alkalmazzák, képesek az udvariassághoz és az illemhez tartozó szokások betartására, alkalmazására.
- Képesek mások és a másság elfogadására, alkalmazkodásra.
- Kialakult bennük a hazaszeretet érzésének csírája: tudják melyik ország szülőttei, hol élnek, milyen nyelven beszélnek, ismerik a nemzeti zászló színeit.
- Rendelkeznek azokkal az érzelmi és akarati tulajdonságokkal, amelyek szükségesek az iskolakezdéshez: a feladatokban a kitartás, a megkezdett tevékenységek befejezése, az akadályok leküzdése, a kudarctűrő képesség, az iskolai élet elfogadására való alkalmasság.
- Megfelelő önbizalommal, önállósággal, önértékelő képességgel rendelkeznek.
- Erkölcsi értékrendszerük (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) megalapozódik.

3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

a) Anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat, áthatja az egész nevelési folyamatunkat. Az óvodai nevelőtevékenység egészében megjelenik. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel - valósuljon meg az óvodai nevelőmunka során.

A gyermekek életkori sajátossága, hogy szeretnek beszélni, játékokat, tetteiket szóbeli megnyilatkozások kísérik. Nagy figyelmet fordítunk a gyermekek természetes beszédkedvének fenntartására, a gyermeki kérdések megválaszolására.

Célunk:

- a szabad beszéd iránti igény, önkifejezés, irodalmi élmény iránti érdeklődés felkeltése
- a kommunikációs nevelés által a gyermekek biztonságérzetének növelése, tájékozottságuk, ismereteik, tapasztalatuk gazdagítása
- a magyar nyelv sajátos formáinak elsajátítása, a mondanivaló helyes megfogalmazásának elősegítése
- az anyanyelv megbecsülésére, szeretetére nevelés, közben a természetes beszéd- és kommunikációs kedv fenntartására való ösztönzés

Feladatunk:

- a felnőttek modellértékű megnyilatkozása, mert ebben az életkorban az érzelmi alapokon nyugvó mintakövetés a tanulás alapja
- a gyermekek szerezzenek tapasztalatokat, élményeket változatos tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről
- spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- a mesetudat alakítása, a nyelvi képességek differenciált fejlesztése
- a biztonságos, meghitt, elfogadó és egymást megbecsülő oldott légkör megteremtése

- a választékos beszéd alakítása, szókincs bővítés
- az óvodapedagógus találjon mindig időt, lehetőséget a gyermekek meghallgatására, a kérdéseik megválaszolására
- az egyéni fejlesztés biztosítása, a beszédtechnikai hibák felismerése, kezelése, a pozitív megerősítés

Alapelvünk:

- az anyanyelvi kultúra átadása óvodai nevelésünk kiemelt része
- az anyanyelv helyes használata a személyiség kibontakozásának, fejlődésének forrása, egyben kifejezője is
- az anyanyelvi nevelés és a kommunikáció különböző formája jelen van a gyermekek minden tevékenységében
- sokszínűsége segíti az egyéni képességek kibontakozását

Tartalma:

- az anyanyelvi képességek fejlesztése beszélő környezet biztosításával, mesével, verseléssel, bábozással, dramatikus játékkal történik

Szervezési elvek, keretek:

- az óvodai élet nevelési területei, tevékenységformái

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek bátran, szívesen beszélnek és kezdeményeznek beszélgetést.
- Elmondják élményeiket, elbeszélésük folyamatos.
- Az anyanyelv szabályainak megfelelő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel, hangerővel és sebességgel beszélnek. Különböző mondat-szerkezeteket, mondatfajtaikat alkotnak.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.
- Képesek figyelmesen hallgatni társaikat és a felnőtteket.
- Párbeszédre érettek, válaszolnak a feltett kérdésekre.
- A közvetlen felidézés mellett képesek a szándékos felidézésre, megnő a megőrzés időtartama.
- Képesek a figyelemmegosztásra és a szándékos figyelemre.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodásuk mellett az elemi fogalmi gondolkodásuk is kialakulóban van.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről.
- Auditív és vizuális képességeik optimálisan fejlettek.
- Differenciált észlelésük kifinomult.
- Érzékelésük pontos.
- Felismerik és megfogalmazzák az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket.
- Figyelemösszpontosításra képesek.
- Reprodukív emlékezettel rendelkeznek.
- Fogalmi gondolkodásuk kialakult.

b) Értelmi fejlesztés és nevelés

Az értelmi nevelés során - a gyermekek fejlődési üteméhez igazodva - különböző tevékenységeken keresztül bontakoztatjuk ki képességeiket. Azt kívánjuk megismertetni, ami iránt érdeklődnek. Így indul a megismerés folyamata. Fontos számunkra a gyermekek értelmi képességeinek aktív, cselekedtetéssel történő

megalapozása, fejlesztése. A tapasztalatszerzés - lehetőség szerint - mindig a valódi környezetben történik.

Célunk:

- értelmi képességek fejlesztése a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, életkori sajátosságaira alapozva egyéni fejlettségükhöz igazodva
- a gyermekek eljuttatása aktív cselekvéssel és az érzelmi hatások felerősítésével, a szimbolikus gondolkodástól a szemléletes, tapasztalatokon alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig

Feladatunk:

- változatos, sokszínű tevékenységek biztosítása a gyermekek egyéni fejlettségére, egyéni fejlődési ütemére, tapasztalataira építve
- újabb ismeretek, újabb megoldások keresése
- a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályainak megismertetése, gyakoroltatása
- felelősségvállalásra, a másság elfogadására, a gyengébb védelmére, segítségére nevelés
- prevenció, tehetséggondozás, a hátránnyal küzdő gyermekek felzárkóztatása, a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek problémáinak korai felismerése, fejlődésük segítése
- az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása helyes mintaadással
- olyan tevékenységek, játékok kezdeményezése, amelyek építenek az óvodások kíváncsiságára, megismerési vágyára
- a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Alapelvünk:

- az értelmi nevelés színtere, módszere és eszköze a játék és a játékos tevékenység, melyben érvényesül a gyermekek ismeretszerzési igénye, belső kíváncsisága
- a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben kihasználjuk a spontán adódó lehetőségeket

Tartalma:

- képességfejlesztés: megismerő, kommunikációs, szociális képesség
- motorikus képesség: térbeli tájékozódás, mozgáskoordináció, nagy- és finommotorikus mozgás
- módosító, változtató képesség, környezetalakítás, problémamegoldás, kreativitás
- játékba ágyazott hagyományörző tevékenységek

Szervezési elvek, keretek:

- a nevelési helyzeteket az egész nap folyamán kihasználjuk a fejlődés elősegítésére, a különböző fejlesztésekre
- az ismeretszerzés lehetséges formái: utánzás, minta- és modellkövetés, spontán tapasztalatszerzés, kérdezz-felelek játék, gyakorlati probléma- és feladatmegoldás

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek meglévő ismereteik alkalmazására, ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Tudják mondanivalójukat összefüggően előadni.
- Szándékos figyelmük a feladat végzése alatt tartós.
- Megadott szempontok szerint képesek önálló megfigyelések végzésére.
- Képesek azonosulni a feladattal, igényükké válik a megoldásra törekvés, problémamegoldó gondolkodásuk kialakul.
- Tevékenységeikben képesek társaikkal együttműködni.
- Meghallgatják társaik élményeit, tapasztalatait.

VI. AZ ÓVODA FELTÉTELRENDSZERE**1. Személyi feltételek**

Óvodánkban a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége a nevelés egész folyamatában meghatározó jelentőségű. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. A nemzetiséghez tartozó és a migráns gyermekek részére lehetőséget teremt ahhoz, hogy kölcsönösen megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Célunk, a színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényűvel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő, valamint a tehetséges gyermekek részére.

Mindezért az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – kiemelten a pedagógiai programunkban megfogalmazott cél- és feladatrendszer határozza meg.

Intézményünkben a vezető, az óvodapedagógus, valamint az intézmény ellenőrzése az új, **komplex ellenőrzés sajátos szabályai** alapján valósul meg a 20/2012.(VIII.31.) EMMI-rendelet 58/A. §-ában foglaltak szerint.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A Személyiségfejlesztő Óvodai Pedagógiai Programunk megvalósításához a dolgozóink rendelkeznek a megfelelő szakmai képesítéssel és végzettséggel. Intézményünk dolgozói folyamatosan vesznek részt továbbképzéseken azért, hogy a munkakörüket minél színvonalasabban lássák el.

2. Az óvoda tárgyi, dologi feltételei

2010 szeptemberétől a város déli részén elhelyezkedő korszerű intézményünkbe fogadjuk az óvodás- és bölcsődés korú gyermekeket. Ez a kibővített, felújított és korszerűsített épület 10 óvodai csoportjában 300 óvodai férőhellyel rendelkezik. Itt működik az 5 bölcsődei csoportunk is, amelyekben 60 férőhellyel rendelkezünk.

Tágas csoportszobák, korszerű kiszolgáló helyiségek állnak a gyermekek és a dolgozók rendelkezésére. Nagy örömünkre szolgált, hogy az óvodabővítéssel egy-

időben – a gyermeklétszámhoz igazodva – az óvoda udvarának alapterületét is megnövelte a fenntartónk. A belső és külső környezetünket igyekszünk otthonossá, barátságossá tenni. A csoportszobák egyéni ízlésvilágot tükröznek, esztétikusak. Az udvarrészek nagy zöldfelülettel, szépen parkosítva, homokozókkal és mozgásfejlesztő fajtákkal beépítve biztosítják a gyermekek mozgásigényének kielégítését. Intézményünkben rendelkezünk a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Felszereltségünk - köszönhetően a nyertes pályázat megvalósulásának - kimagasló, átlagon felüli. Új bútorokkal, berendezésekkel, felszerelésekkel rendeztük be az új, emeleti épületrészt. A földszinti csoportok felújítása az elmúlt években megtörtént (ablakcserék, mosdófelújítások szinte minden éven zajlanak). Játékkészletünk valamennyi korosztály számára tudatosan összeállított, melyet folyamatosan bővítünk. Nagy hangsúlyt fektetünk a játékeszközök minőségére és az igényességére. Az óvodapedagógusok által alkalmazott módszerek megvalósításához biztosítjuk azokat a jó minőségű eszközöket és anyagokat, amelyek a csoportok arculatának megjelenéséhez szükségesek. Az általuk használt eszközöket, a gyerekek számára hozzáférhető helyen és a biztonságra fokozottan figyelve helyezzük el. Az óvodaépületben jól felszerelt tornateremmel, tornaszobával és hozzá mozgásfejlesztő eszközökkel rendelkezünk. Az eszközök beszerzése a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendeletben foglaltak szerint történik.

2013-ban a gyermekek egészségmegővése céljából 20 nm-es SÓSZOBÁT alakítottunk ki egy földszinti helyiségből. Hetente - ütemezés szerint - 2x30 percben valamennyi gyermek igénybe veheti és érezheti pozitív hatását.

2017-ben OVI-SPORT PÁLYÁRA pályáztunk, - melyet a támogatók jóvoltából meg is nyertünk - szintén az egészséges életmód, a mozgás, a fizikai képességek fejlesztésére.

Az óvodában kényelmes, tágas helyiségek állnak a szülők és az óvodapedagógusok rendelkezésére a mindennapos kapcsolatok ápolása céljából (szülői értekezletek, ünnepségek, egyéni megbeszélések lebonyolítására).

A gyermekek ételmezését 2007. október 1-től – a **Sárospataki Közszolgáltatási Nonprofit Kft.** biztosítja. Intézményünkben melegítőkonyhát működtetnek. A heti étlapok összeállítása a véleményünk figyelembevételével történik.

VII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvodai nevelés a fenntartó által jóváhagyott Pedagógiai Programunk alapján történik. Az óvodai élet megszervezése a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében valósul meg. A gyermekekkel történő foglalkozások, tevékenységek mindegyikét kizárólag óvodapedagógus irányíthatja. A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A benne foglaltak megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kiemelt szerepét. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a

későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Célunk:

- a gyermekek nyugodt, kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtése, alkalmazkodva az életkori és biológiai fejlettségükhöz
- a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda kapcsolatépítésre törekszik a külföldi magyar óvodákkal, és lehetőség szerint szakmai kapcsolatot tart fenn velük.
- a nagycsoportos, iskolába készülő gyermekek minél felkészültebben, magabiztosabban és kiegyensúlyozottabban léphessenek be az iskolai életbe.

Feladatunk:

- nyugodt, meghitt, családi légkör biztosítása
- átgondolt napirend és hetirend, illetve havi és éves nevelési folyamat kialakítása, amely biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével
- a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét
- az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, hiszen az óvodapedagógus e közben is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése a különböző kötelező dokumentumokban, feljegyzésekben
- megfelelő személyi és tárgyi feltételek megteremtése
- szakirányú továbbképzések az óvodapedagógusok részére
- napi 45 perc iskola-előkészítő fejlesztő foglalkozás megszervezése, differenciálás biztosításával

Alapelvünk:

- a napirendet és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki
- a napirend járuljon hozzá a gyermekek testi, mentális és szociális fejlődéséhez, egészséges bioritmusuk kialakulásához
- az óvodai élet megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteinek kielégítésére, gondozására fordítható időt
- az egész nap folyamán lehetőség szerint érvényesüljön a rendszeresség, a rugalmasság, a folyamatosság
- a rendszeres mozgás lehetősége minden nap biztosított legyen
- az óvodai életet hassa át a játék, a szabad játék, a játékoság

Tartalma:

- Csoportszervezési forma: a nevelés heterogén (osztatlan) és homogén csoportokban történik.
- A csoportok munkáját segítheti a szakmai munkaközösségek szerveződése. Az azonos program, ill. kiemelt nevelési terület alapján működő óvodai csoportok óvodapedagógusai **szakmai munkaközösséget** hozhatnak létre (min. 3 csoport). Ebben a szervezeti formában összehangolhatják konkrét nevelési elveiket, ismeretnyújtási módszereiket, rendezvényeiket.

1. Csoportszervezés módja

Intézményünkben osztott és osztatlan szerkezetű csoportok kerülhetnek kialakításra.

A csoportszervezést meghatározza:

- a Köznevelési törvény
- a mindenkori beiratkozók létszáma,
- az adott évben iskolába lépők száma,
- a gyermekek fejlettsége, egyéni adottságai,
- az óvodapedagógusok véleménye.

Munkánk eredményessége érdekében a jövőben is törekszünk az optimális csoportlétszám kialakítására, bár az elmúlt években a nevelési év végére a túljelentkezések miatt - fenntartói engedéllyel - a maximális csoportlétszámokat is túlléptük.

a) Hetirend

A szervezeti és időkeret kialakítása az óvodapedagógusok kompetenciája.

A korcsoportok ajánlott tevékenységi időkerete:

A 2,5-3-4 évesek napi szervezett tevékenységi időkerete 10-15 perc / tevékenység

A 4-5 évesek napi szervezett tevékenységi időkerete 15-20 perc / tevékenység

Az 5-7 évesek napi szervezett tevékenységi időkerete 30-35 perc / tevékenység

b) Napirend

Napirendünket a rugalmasság jellemzi, amely a nyugalmat, a kiegyensúlyozottságot és az optimális fejlődéshez szükséges feltételeket biztosítja. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez.

Rugalmasan kezeljük:

- a szabadban tartózkodás idejét,
- a gyermekek eltérő biológiai szükségleteiből adódó különbségeket,
- a tevékenységek különböző gyermeki érdeklődésen alapuló eltérő időigényét.

Stabilitást jelent: az étkezések, a játék, a tevékenységek, a levegőzés, a pihenés megközelítőleg azonos időpontja.

2. Javasolt napirend

6.00 – 7.00	Ügyelet – szükség esetén: szabad játék
7.00 – 10.30	A gyermekek folyamatos érkezése. (a nagycsoportosok 8.00-ig) Szabad játék a csoportszobában. Szabadon választott, ill. betervezett tevékenységek a csoportszobában. Játékba integrált – hetirend szerinti – egyéni-, mikro-, makrocsoportos tevékenységek, fejlesztések. Közben: - mindennapos mozgás - testápolási teendők ellátása - tízóraizás - mindennapos mese Egyéb tevékenységek:
10.30 – 12.00	Játék, levegőzés az udvaron, élményszerző séták, kirándulások, látogatások, megfigyelések. Rendkívül rossz idő esetén játék a csoportszobában. Készségfejlesztő tevékenységek.
12.00 – 13.00	Testápolási teendők elvégzése. Ebéd. Altatás mesével, altatódalokkal.
13.00 – 14.45	Pihenés, alvás.
14.45 – 17.00	Ébredés. Öltözködés a csoportszobában. Testápolási teendők elvégzése. Uzsonna. Szabadon választott játéktevékenységek a csoportszobában, jó idő esetén az udvaron. Készségfejlesztés egyéni vagy mikrocsoportos formában. Mozgásos játékok. Szülőkkel való találkozás, rövid információcsere. Külön foglalkozások, szolgáltatások igénybevétele (ingyenes és költségtérítéssel).
17.00 – 18.00	Ügyelet – szükség esetén: szabad játék

Megjegyzés: _____

VIII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Az óvodáskorú gyermekek képességeinek kibontakoztatásában meghatározó szerepe van a tevékenységeknek. Az óvodai nevelésben jelentős tevékenységformák a játék, a tanulás, a munka, valamint a szabadidős tevékenységek. Programunk szemlélete alapján a tevékenységi formák egymást átszöve is érvényesülnek. Természetes élethelyzetekben komplex módon egymást kiegészítve szolgálják a teljes körű személyiségfejlesztést. Az önkifejezés, a kontaktusteremtés, a kapcsolattartás fontos

eszközei, amelyek óvodáskorban cselekvésre, manipulációra, közvetlen szenzomotoros tapasztalásra épülnek.

1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlélekszámot, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz.

Célunk: a játék folyamán a szabad önkifejezés, a kreativitás, valamint a pozitív érzelmek alakításával a komplex személyiségfejlesztés.

A játék a gyermek legteljesebb személyiségfejlesztő eszköze, amelybe komplex módon illeszthető a többi tevékenység. Lehetőség nyílik arra, hogy megismertessük, felfedezzük a gyermeket leginkább érdeklő, körülöttünk lévő világot. A gyermek a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről.

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal játékuk tartalmát gazdagítják. Ezért arra törekszünk, hogy a szerzett tapasztalat és ismeretszerzés pozitív érzelmeket váltson ki, azaz élménnyé váljék.

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták.

➤ Gyakorló játék

A gyakorló játék során a gyermek felfedez, manipulál, gyakorol, képzeletben előre meghatároz és ismételi. Biztosítjuk a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket és mintát adunk a játékok helyes használatához. A ritmikus, azonos cselekvés többszöri megismétlése örömezzés a kisgyermek számára, ugyanakkor fejleszti a szem-kéz koordinációt is, készségei fejlődnek és a gyermek különböző képességeit gyakorolja.

➤ Szimbolikus játék

a.) Szerepjáték

Már a legkisebnekél megjelenik a szerepjáték. A leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta a személyiségfejlesztéshez. Valós élethelyzeteket, szerepeket utánoznak akár érzelmi okokból vagy cselekvési vágyból.

Lehetővé tesszük a szabad választást, az önállóság, az egyéni ötletek érvényesülését, a játék megszervezését. Helyzettől függően az óvónő is vállal szerepet, ezzel mintát ad

és erősíti a társas kapcsolatok alakulását. Ötleteket adunk változatos eszközkinálattal bővítjük ennek lehetőségét.

b.) Bábozás, dramatikus játék

A bábozás a gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, amely a gyermeki fantáziára épül, és szoros összefüggésben áll a dramatikus játékkal.

Dramatizáláskor a gyermekek saját vagy irodalmi élményeiket játsszák el kötetlen módon.

A kötetlen bábozásnak, dramatizálásnak jelentősége abban van, hogy a saját maguk által kitalált történeteket vegyítve a tanult ismeretekkel játékként élik meg. Kiteljesedik kreativitásuk, szárnyalhat képzeletük. Fejlődik kommunikációs készségük, gyarapodik szókincsük, a mesék szófordulatait jellegzetes kifejezéseit, használják, gyakorolják.

➤ Építő, konstruáló játék

E tevékenység közben a gyermekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehozhatnak valamit. Nagyon fontos az eszközök változatossága.

Építés és konstruálás közben átélik az alkotás örömét, a társakkal való együttműködés eredményességét, fejlődik kreativitásuk. Megtapasztalják a rész és egész viszonyát, fejlődik megfigyelőképességük, gondolkodásuk. Építés közben rengeteg matematikai ismeretet szereznek (szín, forma, térbeli kiterjedés stb.). Segíti a finommotorika fejlődését, tág lehetőség nyílik a percepció fejlesztésére.

a.) Barkácsolás

A barkácsolás mindig a játékból indul ki, kötetlen formában. Az elkészített eszközökkel játszhatnak, vagy legyen más funkciójuk. A barkácsolás során változatos technikákkal ismertethetjük meg a gyermekeket: vágás, ragasztás, tépés, hajtogatás, varrás, szövés, fonás, szögelés, stb. Munka közben átélik az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk, társas együttműködésük. Új kifejezéseket ismernek meg, bővül szókincsük. Barkácsolás közben a gyermekek sokféle ismeretet, tapasztalatot szerezhetnek az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságáról. Gyarapodhatnak matematikai ismereteik, fejlődik a szem-kéz koordináció, a finommozgás, a percepció.

➤ Szabályjáték

A szabályjátékok egy része a gyermekek mozgását, más része elsősorban az értelmi képességeket fejleszti. Eleinte egyszerű, könnyen betartható szabályokhoz kötött játékot tervezünk. A szabályjáték egy meghatározott magatartást vár el a résztvevő gyermekektől.

Az óvodai játék színtere a csoportszoba és az udvar. Az időjárástól és a napirendtől függően választjuk meg a helyszínt. Az udvaron nagyobb a hely, ezért a mozgásos játékokat többnyire itt szervezzük.

Az óvodai játék lehet:

Spontán játék: A gyermek önként vállalt tevékenysége, melyben saját élményeit, tapasztalatait éli meg. Játékában integrálja a külső és belső világot.

Kezdeményezett, irányított játék: Az óvodapedagógus tudatos, átgondolt fejlesztő, feltételteremtő tevékenysége. Indirekt módon így befolyásolja a gyermeki világképet. Ez a játékban tanulás sajátos formáját eredményezi.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.

- Megfelelő hely kialakítása a mozgalmasabb és csendesebb tevékenységek elkülönítésére.
- Elegendő idő biztosítása az összefüggő, folyamatos játék kialakulásához.
- A létszámnak megfelelő játékeszköz, anyagok, játékszerek biztosítása, amelyek az elmélyült játék kialakulását segítik, a motiváció fejlesztő hatását erősítik.
- Az egyéni élményeken túl, a közös élményszerzési lehetőség biztosítása.
- Ötletek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása, kialakulásának segítése.
- A gyermekek fejlettségének, személyes élményeinek, problémáinak megismerése – ennek megfelelően a játékfolyamat segítése – szükség szerint.
- Társas kapcsolatok, érzelmi kötődések támogatása, az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása.
- A csoportélethez kötődő hagyományok ápolása.
- Változatos játéklehetőségek ismétlésével a gyermekek önállóságának, kitartásának, fejlesztése.
- A gyermekek mozgásigényének, aktivitásának kielégítése.
- Az óvodáskorban megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása.

A fejlődés jellemzője az óvodáskor végére:

- Jellemző játékfajta a szerepjáték és szabályjáték.
- Megértik és elfogadják társaik elgondolásait, képesek az együttműködésre.
- A szabályokat elfogadják és betartják.
- Önállóak a közös játék megtervezésében, szervezésében, a szerepvállalásban, eszközök megválasztásában, szabályok megalkotásában, az egyszerűbb konfliktusok, problémák megoldásában.
- Készek közösen játékot tervezni, szerepeket kiválasztani.
- A játszócsoportok között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.
- Az élményhelyzetek reprodukálása közben építsenek, szereljenek.
- Óvodáskor végére ismerjenek szabályjátékokat, közösen törekedjenek a szabályok betartására
- Ismerjenek képességfejlesztő játékokat.
- Önállóan választanak bábokat kedvelt meséikhez, történeteikhez.
- Felismernek legalább 3-4 mesét a bábok és szereplőik alapján.
- Saját élményeik eljátszásához elkészítik az egyszerű bábokat.
- Ismernek 1-2 olyan anyagot és fogást, amely a barkácsoláshoz szükséges.
- A szerepjátékban, dramatizálásban a barkácsolt eszközt használják.

2. Verselés, mesélés

Célunk: a nyelvi képességek fejlesztése nyelvileg tiszta, értékes mesékkel, versekkel. Spontán módon kapcsolódhatnak a különböző gyermeki tevékenységekhez, a gyermekek vagy az óvónők kezdeményezésére. A mesék, versek, a gyermekekben élményeket, átélt érzelmeket, hangulatokat idéznek fel. Az a gyermek éli bele magát igazán a mese cselekményébe, versek érzelmi, hangulati világába, akinek az élete is élmény- és érzelemgazdag. A mese, vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szólásokat közvetít.

Óvodáskorban a gyermekek versszeretetének alapja a zeneiség, a ritmus, a rím és a szójáték. Ezek ismételtetése emocionális, esztétikai élményeket vált ki belőlük. A népi mondókák az anyanyelv sajátos ritmusát, hangzását jelenítik meg.

A gyermekek képzeletének fejlődésében jelentős szerepet játszik a mese. Empatikus képességük révén a mesék hallgatása során életre kelnek a mesealakok, különböző meseszituációk.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. A mesék dramatizálása komplex tevékenység, amely integrálja a művészeti ágakat.

A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvónőnek sok mesét, verset és mondókát kell tudnia azért, hogy bőséges anyagból színesen gazdagon mesélhessen.

A magyar népköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, mely feltárja a gyermek előtt a külső és belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, ill. a megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A fejlesztés tartalma:

2,5-3-4 éves kor:

Nyelvi biztonsággal, ügyességgel együtt mondják a felnőttel a mondókákat, verseket és egyedül ismételtetik azokat.

Élvezettel hallgatják a rövid meséket főként az állatokról, a láncmeséket, amelyben ismétlések, rigmusok vannak.

A képeskönyveket szívesen lapozgatják. Eleinte az egy képet ábrázoló színes könyveket, majd fokozatosan a több tárgyat, egy-egy jelenetet ábrázolót nézegetik.

Az év folyamán 8-10 mondókát, verset ismételgessenek a gyermekek, és kb. ugyanennyi új mesét halljanak.

4-5 éves kor:

A négyéveseknek már ismeretei vannak a valóság és a szó egységéről, a dolgokról, azok nyelvi képi jelöléséről, a tartalomról, formáról.

Erősen figyelnek a mesére, a rövid gyermekverseket hamar az emlékezetükbe vésik.

A felnőtt történeteit (saját magáról is) az állatmeséket az egyszerűbb szerkezetű tündérmeséket, a rövidebb ismétlésekkel tagolt verses meséket élvezik.

2-3 új kiolvasót, 6-7 új verset ismételgessenek, 12-14 új mese hangozzon el az év folyamán.

5-7 éves kor:

A humoros összefüggő történeteket szeretik. A bonyolultabb felépítésű, sokfajta történésből, szerteágazóbb cselekményből építkező meséket kedvelik.

Nagy hatással vannak a lírai gyermekversek, a humoros helyzetekben főleg a helyzetkomikum hat rájuk.

Mondhatunk találós kérdéseket is, amely rejtvény a kitalálás az intellektuális öröm első lépését jelenítik meg.

A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásokban napokon keresztül izgatottan várják.

15-20 új mesével, 15-20 új verssel, 4-5 új kiolvasóval gazdagodjon a gyermekek élménye.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mese és a versmondás csak a kulturált mindennapi beszéd közegében élmény, ezért meg kell teremteni a háttér.

- A mesehallgatást csend vegye körül.
- A mozgással kísért verseknek, mondókáknak nem árt a háttérzaj.
- A mese és versmondásnak helye és ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán lehetőség ill. igény van rá. Nem szükséges kezdeményezett tevékenységi forma keretén belül maradni, hiszen az elalvás előtti mese ugyanolyan értékű.
- A felhasznált anyag igényes kiválasztása az életkori sajátosságoknak megfelelő legyen.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen és gondosan bánnak a mesekönyvekkel.
- Önállóan verselnek, kedvük szerint mozdulatokkal kísérik a verseket.
- Várják a mesét, verset, maguk is dramatizálják kedvelt meséiket, maguk is segítenek a mesemondásban.
- Figyelmesen csendben végig hallgatják a mesét.
- A folytatásos meséket, verses meséket, meseregényeket össze tudják kötni.
- Dramatizáláshoz bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használják, a szerepeket maguk között felosztják.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk: a zenei képességek fejlesztésén túl, közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.

A népi hagyományok, gyermektáncok megismerésével, ápolásával a nemzeti identitástudatot alakítjuk.

A zenei nevelés alapja óvodánkban az énekes játék. Előadásuk közben az összes zenei képesség együtt, egyidejűleg fejlődik. Az ölbéli játékok, népi gyermekjátékok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermekeknek.

Az óvónő, aki sok énekes játékot játszik csoportjában, sokat tesz a gyermekek zenei fejlődéséért. Az óvodai zenei nevelés legfontosabb célja: az ének, a játék öröme a zene megszerettetése, a szépre a „tisztá forrásra” való rácsodálkozás.

A zene, a muzsika a gyermekek érzelmeire pozitívan hat, és egész későbbi életét meghatározza a gyermekkorban kapott művészeti nevelés. A gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét a közös éneklés öröme. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek nemzeti hovatartozását, nemzetiségi nevelését. Segíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az ének-zenei tevékenység a gyermek és az óvodapedagógus kezdeményezésére az egész napot áthatja. A mozgás, a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt a gyermekek számára.

Fontos a zenei kreativitás fejlesztése. A zenei hallás, a ritmus és formaérzék fejlesztése, a beszédhanggal való játékok, a környezet hangjainak megismerése és felismerése, a játékos képességfejlesztés, a mondóka, a gyermekjátékok, táncok, dalok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások, népdalok tanulása.

A mindennapos zenei élmény a legfontosabb előrelendítője a tehetségfejlesztésnek, és a zenei kreativitás kialakulásának.

Dallamanyag kiválasztásának szempontjai:

2.5-3-4 éves gyermekek:

- mondóka és dalanyag, olyan alkalmas játékokból álljon, amelyet felnőtt játszik a gyermekekkel
- ölben ülve, dőcögtető, lovagoltató, tenyeres, stb.

- később a játékos utánozó mozgás, egyszerű körséta, guggolás vagy szerepcserés játékok a megfelelőek

4-5 éves gyermekek:

- az egyszerű körjáték, bonyolultabb mozgásokkal
- guggolás, taps, visszafordulás, páros körbejárás, forgással bővíthet
- az utánozó mozgások mellett felhasználunk változatos formákat

5-7 éves gyermekek:

- már több szereplős bonyolultabb mozgással, nagy térben mozgó játékokat is választhatunk
- párválasztós, két körös, csoportos fogó, sorgyarapító, hidas játékformákat alkalmazzunk
- A gyermekek a tréfás játékokat kedvelik

A dalanyag kiválasztásának aránya: 75-25% a játékos népi gyermekdalok javára.

Zenei készségfejlesztés területei:

- Éneklési készségfejlesztés
- Ritmusérzék fejlesztés
- Hallásfejlesztés
- Zenehallgatás

Az óvodapedagógus feladata:

- Az óvodában, a környezet hangjainak megfigyeltetése, az énekléssel zenéléssel felkelteni a gyermekek zenei érdeklődését.
- Formálni zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekekkel felfedeztetni a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- A népdalok éneklésével a népi gyermektáncok és népi játékok, a hagyományok megismertetésével a hagyományok megismerését, továbbélését segítse.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozást.
- Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósításával megalapozni, elősegíteni a gyermek anyanyelvének kialakulását.
- A nap bármely szakában kötetlen vagy kötött formában lehetőséget biztosít az éneklésre.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen vesznek részt énekes játékokban, szeretnek énekelni, önállóan kezdeményeznek énekes játékokat, ismert dalokat.
- Énekelnek egyedül és dallamotívumokat is tudnak visszaénekelni.
- Mozgásuk önmagukhoz és csoportjukhoz mérten koordinált.
- Az egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végzik.
- Ügyelnek az egyenletes ritmusra éneklés és mondóka közben.
- Helyes testtartással, kézfogással játsszák a körjátékokat.
- Képesek a tempóhoz mozgásukkal is alkalmazkodni.
- Örülnek a szerepvállalásnak, elfogadják a játékszabályokat.
- Örömmel vesznek részt a népi játékokban.
- Felismerik a magas- mély éneklés közötti különbséget, maguk is alkalmazzák.
- Ismerik a halk- hangos közötti különbséget, tudnak így énekelni.
- Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabbat és lassabbat, tudnak így tapsolni.
- Felismerik a dallamot dúdolásról.

- A dalokat, mondókákat belső hallás alapján összekapcsolják.
- Érzékenyek a természet és a környezet hangjaira. Hangszínek finom eltéréseit képesek megkülönböztetni.
- Megismerkednek néhány ritmushangszerrel és használják is.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.
- Szöveges és nem szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak csoportosan, illetve egyénileg is.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célunk: a gyermeki élmény, fantáziavilág képi megjelenítése a különböző művészeti eszközök segítségével. A természet szépségéből fakadóan a gyermekek tér-, forma-, szín képzetének gazdagítása, a szép iránti nyitottság, igényesség, esztétikai érzékenység alakítása. A vizuális észlelés, emlékezet, képzelet fejlesztése.

A gyermeki ábrázolás a világ megismerésének sajátos formája. Ebben a tevékenységben találkozunk az őt körülvevő anyagokkal, eszközökkel. A külvilághoz fűződő kapcsolatát érzelmi síkon éli át, és cselekvéseiben keresztül tükrözi. A reakciók egyik specifikus kifejeződése a gyermekrajz és téralakítás. E tevékenységei alapján lehetőség nyílik a gyermeki érzelmek mélyebb megismerésére. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A vizuális tevékenységek fejlődésének tartalmi jellemzői:

A legtöbb, óvodába érkező 3 éves, firkálási szinten áll.

Első évben kötetlenül rajzolhatnak, mintáznak, ismerkednek a festékekkel, a technikákkal, az ábrázolás eszközeivel. Próbálkoznak különféle formák létrehozásával eltérő formájú, színű és nagyságú képfelületen, változatos anyagú papírokon.

A vizuális tevékenység lehetőségét, feltételeit a nap egész folyamatában biztosítjuk. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ha képességüket meghaladó témák, illetve technikák felkeltik érdeklődésüket, bekapcsolódásukat differenciált feladatadással segítjük. Egyéni foglalkoztatással lehetővé tesszük, hogy a gyermek elindulhasson a természetes rajzfejlődés útján.

Az 5-7 éves gyermekek vizuális ismereteit újabb technikákkal, élményekkel, ötletekkel gazdagítjuk.

Kedvelt és változatos témát nyújtanak az évszakok, a természet szépségei, az egyéni és közös élmények, ünnepek, a család, a közlekedés, testünk témája, a növények, állatok. Közös játékokhoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz különböző technikákkal tárgyak, kellékek készítése.

Egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése nagyobb méretben is. Rajzolt formák díszítése a gyermekek tetszése szerint. Mesék, események képi ábrázolása különféle technikákkal, anyagokkal (pl. montázs, domborművek). Plasztikai munkáikon a legjellemzőbb forma a legfőbb tagoltság érzékelésének gyakorlása.

Sokféle természetes anyag felhasználásával anyagok ismeretére vonatkozó megfigyelések és tapasztalatok gyűjtése, az anyagok formálhatóságának tudatosítása (pl. papírtépés, nyírás, hajtogatás, ragasztás, mintázás, kötözés, szövés stb.).

Térbeli tapasztalatok megfigyelése, téralakítás, kisebb nagyobb térbeli alakzatok létrehozása. Műalkotások nézegetése, véleményalkotás, térbeli, színbeli, formai és hangulati szempontból.

A tevékenység megszervezése

Vizuális technikákat tervszerűen, kötetlen, irányított, mikrocsoportos formában szervezzük. A témától függően lehetőséget adunk alternatív technikai feldolgozásra a gyermek egyéni elképzelései alapján.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvónő keltse fel a gyermekekben az alkotás örömét.
- Biztosítsa többfajta tevékenység egy időben történő gyakorlásához a megfelelő feltételeket (idő, hely, eszköz).
- A gyermekek számára állandó, elérhető helyen álljon rendelkezésre szükséges mennyiségű, minőségű és méretű eszköz.
- Helyesen kialakított szokásrendszerrel biztosítsa a változatos tevékenység mellett a rendezett környezetet.
- Kísérje figyelemmel azt, hogy milyen új anyagok, eszközök kerülnek forgalomba. Válogassa ki, melyek alkalmazhatók az óvodai nevelésben is.
- Ismertesse meg a gyermekekkel az eszközök megfelelő használatát.
- Ismertesse meg a rajzolás, a mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Vegye tekintetbe az egyes gyermekek közötti (ábrázolás) képességbeli különbségeket.

A fejlődés jellemzője az óvodáskor végére:

- Aktívan, örömmel vegyenek részt az ábrázoló és alkotó tevékenységekben.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Színhasználatuk változatos, gazdag.
- Ceruzafogásuk helyes.
- Emberábrázolásaikban megjelenik a részformák, a mozgások jelzése.
- Élményeik, elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Beszélgetni tudnak alkotásaikról. Értékeléseik közelítenek a realitáshoz.

5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét és egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Nevelésünkben a spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe és együtt hatnak a gyermeki személyiség fejlődésére. A szabad játékban megjelenő mozgásos

tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Célunk: az egészséges életmódra nevelés, a testi fejlődés elősegítése, ezen belül a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a mozgás fejlesztése és megszerettetése.

A mozgásfejlesztést tágan értelmezzük, az aktív nagymozgástól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja a pszichikai, az értelmi és a szociális képességek alakulását.

A mozgás sokoldalú tevékenység- és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Az irányított mozgásos tevékenységeken kívül jelen van spontán vagy szervezett formában a szabad játékban, a környezeti és esztétikai nevelés, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben is.

A mozgásfejlesztés a torna, a játékos mozgások, és az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek két területen valósulnak meg: a szabad játékban, és az irányított mozgásos tevékenységekben. A szabad játéktevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet, a szabadban és csoportszobában egyaránt.

A tervszerű mozgásfejlesztés az irányított mozgásos tevékenységben és a mindennapos testmozgás keretében történik.

A mozgásfejlesztés minden korcsoportban heti egy kötelező mozgástevékenység során valósul meg. A mozgástevékenység anyaga természetes nagymozgások, játékos mozgások, prevenciós gyakorlatok. A motoros képességek fejlesztéséhez szükséges a kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség) és a koordinációs képességek (egyensúlyérzék, mozgásérzékelés, ritmusképesség, gyorskoordináció, állóképességi koordináció, reakcióképesség), valamint mozgékony, hajlékony, lazaság fejlesztése. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kis mozgások kialakulásához. A tevékenységeken a különböző nehézségű, egyéni szükségletet figyelembevevő differenciált feladatok adásával segítjük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat. A gyakorlatok készítsék őket optimális erőfeszítésre. Ehhez átgondolt, tudatos tervezésre van szükség.

Mindennapos mozgás: Naponta legalább egyszer 10-20 perc a napirendbe illesztve. Anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják kiegészülve 1-1 gimnasztikai gyakorlatsorral.

A fejlesztés tartalma életkoronként: A 3-7 éves gyermekek motoros fejlődése a természetes mozgásokkal a legeredményesebb. Ennek gyakoroltatása életkoronként változó.

Egészségügyi, higiéniai feltételek: A mozgástevékenység előtt, tornaruhába és tornacipőbe öltözködnek a gyermekek. A tornaterem és az eszközök tisztasága, a balesetmentes környezet nélkülözhetetlenek a mozgásos feladatok maradéktalan megvalósításához.

Az óvodapedagógus feladatai:

2.5-3-4 éves kor:

- nagymozgások (pl. különböző járások, futás, csúszás, mászás talajon és szereken) fejlesztése

- testtudat (testkép, testfogalom, testséma) fejlesztés: játékos módon, mozgás közben ismerkedjenek meg a testrészeikkel és azok funkciójával

4-5 éves kor:

- a téri tájékozódási képesség fejlesztése: iránykövetés, alakzatok kialakítása változó formában
- egyensúlyérzék fejlesztése
- koordinációs képességek fejlesztése, az oldaliság gyakorlása

5-7 éves kor:

- észlelés fejlesztése
- finommotorika fejlesztése
- keresztcsatornák fejlesztése
- az eltérő szükségletű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mozgásigényének folyamatos kielégítése, mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítása
- a mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlással, a mozgáskészségek alakítása
- a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése,
- kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése
- a mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A rendszeres, szervezett mozgáson és a szabad mozgásos játéktevékenységekben a gyermekek felszabadultan, örömmel vesznek részt.
- Mindennap aktívan végzik a mozgásos tevékenységeket.
- A mozgásos tevékenységek teljes ideje alatt végzik az irányított és utánzó gyakorlatokat, játékos mozgásokat, tevékenységeket.
- Rendelkezik optimális edzettséggel, álló- és teherbíró képességgel.
- Az óvodapedagógusi utasítást követve, pontosan hajtják végre a gyakorlatokat.

6. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk: A gyermekek életkoruknak megfelelő szinten, minél több tapasztalatot szerezzenek a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi, környezeti, formai, mennyiségi, téri viszonyairól a mozgásos és érzékszervi tevékenységeken keresztül az őket körülvevő és társadalmi környezetből.

Miközben felfedezi a környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. A környezet az öröklés mellett a fejlődés egyik potenciális forrása. Ezért fontos a környezet megismerésére nevelés köré komplexen csoportosítani az óvodai nevelés témaköreit. Alapvetőnek tekintjük a gyermekek társas környezetével és természeti környezetével való kapcsolatát.

Tartalmi szempontból két egymástól elválaszthatatlan tapasztalati témakört foglal magába a külső világ tevékeny megismerése.

- A tárgyi-természeti környezettel, jelenségekkel kapcsolatos tapasztalatoktól a társadalmi környezet történéseinek, érzékeléséig terjed.
- A környezetben, a tevékenységekben, az élethelyzetekben, szerezhető matematikai tapasztalatokat integrálja.

A 2,5-7 éves korú gyermekek természetes megnyilvánulása az érdeklődés, kíváncsiság, melynek során tapasztalatokat szereznek a közvetlen és tágabb természeti-emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A. Tárgyi-, természeti-, társadalmi környezet megismerése

Kiinduló pontnak tekintjük a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, hiszen a környezet a természet forrása. Ezekre a tapasztalatokra építve, élményekkel, ismeretekkel gyarapítva fejlődik a gyermek. Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek különböző környezetből érkeznek az óvodába, más-más hatásokkal, benyomásokkal, kultúrával. Tevékenységek segítségével cselekvés útján jutnak a gyermekek új ismeretekhez. Környezetükkel való kapcsolatukat a felnőttek közvetítésével valósítják meg. A pedagógus tudatos munkája mellett a gyermekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva nyújtunk új ismereteket az őket körülvevő közvetlen szűkebb és tágabb emberi, tárgyi környezetről. A meglévő ismereteket mélyíteni, rendezni kell. A valóság megismerésekor pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez. Így tanulja meg annak védelmét és az értékek megőrzését. A környezet megismerésére nevelés témái kevésbé behatároltak. Szinte kínálják a valóság megtapasztalásának lehetőségét a következő témakörökben:

- Évkezdés
- Évszakok
- Család
- Testünk
- Állatok
- Növények
- Közlekedés
- Néphagyományok, jeles napok

A környezet átfogó megismerése által közvetítjük a szülőföld és az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások a családi és tárgyi kultúra értékeit, óvodánk jeles napjait. Az ismeretek közvetítésével, közösen átélt élményekkel alapozzuk meg a hazaszeretet csíráit, az életkornak megfelelő alapvető műveltséget, nemzeti és népi hagyományok ápolását, tovább vitelét (március 15.).

A gyermekben a természet megismertetésével, megismerésével megalapozzuk a természet szeretetét; a természet tisztaságának, szépségének védelmét.

Tudjuk, hogy az óvodáskor végére kialakulnak a gyermekek alapvető személyiség jegyei, ezért fontos feladatunk ebben az életkorban a napi életet átható, tudatos természet szeretetre, védelemre nevelés. Környezetvédelmi, -megóvási szokások kialakítása pl. szelektív hulladékkezelés.

Az élményszerzés elsődleges színtere a természet, valamint a természetes környezet. A természetes környezetben történő megfigyeléseken túl múzeumlátogatásokkal Vadas parkban tett sétákkal és tudományos könyvek, filmek nézegetésével, hangfelvételek hallgatásával is színesítjük az élményszerzést. A kirándulások, megfigyelő séták alkalmával gyakoroljuk a gyalogos közlekedést. Megfigyeljük a közvetlen környezetünkben közlekedő járműveket (autóbusz, személygépkocsi, vonat, stb.). Ellátogatunk a vasútállomásra, a buszpályaudvarra, a tűzoltóságra.

Tervezhető tartalmak:

- Az óvoda elfogadása után ismerkedjenek a közvetlen környezetével, az óvoda utcájával, nevezetesebb középületekkel.
- Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeit, időjárását, stb.
- Gyűjtsenek terméseket, kavicsokat az évszakra jellemzően.

- Figyeljék meg a környezetükben élő állatokat, növényeket.
- Szerezzenek tapasztalatokat a gyümölcsökről, zöldségfélékről.
- Beszélgessenek a családról, családtagokról, közösen átélt élményekről.
- Ismerkedjenek testükkel, érzékszerveikkel.
- Séták alkalmával gyakorolják a gyalogos közlekedést és annak szabályait.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- A környezet tevékeny megismeréséhez biztosítsa a feltételeket spontán vagy szervezett formában.
- Az ismeretek átadására biztosítsa a lehetőséget a nap bármely szakában.
- Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- A fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról, környezetükről. Ismerik nevüket, lakásuk címét, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét, intézményneveket.
- Felismerik a napszakokat: reggel, dél, este, éjszaka.
- Különbséget tesznek az évszakokban.
- Gyakorlottak az alapvető közlekedési szabályokban.
- Ismerik a környezetükben megtalálható közlekedési eszközöket, tudják, hogy azok hol közlekednek.
- Ismereteik vannak a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről függetlenül attól, hogy közvetlenül tapasztalatot szereztek-e róla.
- Ismerik a növény szót, szűkebb környezetükben élő növényeket, a növény fejlődését és az időjárás összefüggését. Gyakorolják a növény gondozását és védelmét.
- Ismereteik vannak az állatokról, különböző szempontok szerint tudják csoportosítani őket, ismerik azok gondozását és védelmét.
- Felismerik az időjárás és öltözködés összefüggéseit.
- Ismerik önmaguk, testük tisztán tartását, ápolását.
- Ismerik testrészeiket, érzékszerveiket, meg is tudják nevezni.
- Óvják környezetük társadalmi és természeti értékeit.

B. Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései, matematikai nevelés

Célunk: a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába juttatni a gyermeket és elérni, hogy azokat a tevékenységeiben alkalmazza (játékos formában cselekvéses tanulás útján).

Ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-, sík- és mennyiségsszemléletük.

Feladatunk: a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése az elemi ok okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Cselekvéses tanulás keretén belül matematikai műveletek gyakorlása.

Az eredményes óvodai ismeretszerzés alapjai a kisgyermekkorai gondolkodás fejlődése. A gondolkodás fejlesztését óvodás korban elsősorban a játékok, játékos cselekmények segítik. Matematika jellegű játékok (képességfejlesztő, szabály, társas, térbeli) a gondolkodás fejlesztése szempontjából nagyszerű lehetőségeket és értékeket kínálnak.

A gyermekek a játékok révén tapasztalatokat gyűjtenek önmagukról, másokról, dolgokról, jelenségekről, szűk környezetükről. Ezekből, illetve ezekben felfedeznek matematikai jelenségeket, bővül ismeretük és szókészletük, alakul alkalmazkodó képességük a társaikhoz, környezetükhöz.

A matematikai nevelés két életkori szinten történik az óvodában:

- bevezetés a matematikába (matematikai érdeklődés megalapozása)
- differenciált fejlesztés.

A matematikai nevelés tartalma:

Legjellemzőbb matematikai tevékenységformák:

- Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása. Szétválogatás, sorba rendezés minőségi és mennyiségi tulajdonságok alapján (több-kevesebb-ugyanannyi). Egyszerű ítéletek alkotása. Egyszerűbb logikai műveletrendszerek alapozása, osztályozás, csoportosítás.
- Számfogalom alapozása. Mennyiségek, halmazok összemérése, párosítása, számlálása (több-kevesebb-ugyanannyi). Kevés elemű halmaz számosságának megállapítása. Mérések különböző egységekkel. Tapasztalatok a darabszám változásairól, bontás.
- Geometria tapasztalatszerzés. Építések, alkotások szabadon és másolással, tevékenységek tükörrel. Tájékozódás a térben és a síkban ábrázolt világban (térirányok, téri tájékozódás).

Az óvodapedagógus feladatai:

- Optimális feltételek biztosítása az élményszerzésre, a matematikai tapasztalatok és ismeretek elsajátítására.
- Matematikai képességek fejlesztése játékos formában, cselekvéses tanulás.
- A spontán és szervezett tapasztalatszerzésre és az ismeretek átadására biztosítsa a lehetőséget a hét, illetve a nap bármely szakában makró, vagy mikrocsoportos formában.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Megértik az óvónő kérdéseit, követik gondolatmenetét.
- Beszélnek matematikai problémáról, egymás állításának igazságát megítélik.
- Képesek tulajdonságuk szerint szétválogatni dolgokat, és sorba rendezni azokat.
- Összehasonlításukat szóban is kifejezik.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat.
- Össze tudnak mérni két halmazt párosítással.
- Megszámlálnak tárgyakat legalább tízig.
- Halmazokat képeznek hozzátevéssel, elvevéssel.
- Halmazokat képeznek különböző elrendezéssel, bontással, ugyanannyit, többet és kevesebbet.
- Tudnak azonosítani különböző helyzetben lévő azonos alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- A térben való tájékozódásban, térirányok megkülönböztetését, értik és követni tudják a névutók jelentését.

7. Munka jellegű tevékenységek

Célunk: A munkatevékenységen keresztül fejlesztjük a gyermekek figyelmét kötelességvállalását és annak teljesítési igényét.

A munka, az óvodás gyermekek számára játékos jellegű, önként, örömmel végzett tevékenység. Az óvodában végzett munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze, mely a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső tevékenység. A munka felelősséggel jár, munkavégzés közben a gyermekek megfigyelnek, tapasztalatokat gyűjtenek, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről. Személyiségfejlesztő hatása megmutatkozik az érzelmi képességek fejlődésében, a munka eredményének örömeiben, hasznosságában, fontosságában. A gyermekek munkához szükséges készségei munkavégzés közben formálódnak, fejlődnek. Gyermeki önállóságuk, önbecsülésük nő, miközben fejlődik együttműködési képességük társaikkal. A közösségért végzett munka elősegíti a társas kapcsolataik pozitív alakulását.

Az egyén személyiségéből fakadó tényezők közül a következők hatnak pozitívan a szociális kompetencia fejlődésére:

- kitartás,
- önállóság,
- felelősségérzet,
- céltudatosság,

Játékidőben, a napirend bármely tevékenységében lehetőséget biztosítunk a munkavégzésre.

Munkafajták és fejlesztési tartalmuk óvodánkban:

- Az óvodai életet végigkísérő önkiszolgáló munka, a gyermek saját személyével kapcsolatos munkái (testápolás, öltözködés, étkezés, személyi higiénia).
- A játékban megjelenő, önmaguk és társaik valódi szükségleteit kielégítő munkák, az önként vállalt és alkalmi tevékenységek.
- A csoporthagyományok ápolásához kapcsolódó munkák (ünnepi készülődés, takarítás, díszítés, teremrendezés, meglepetés, ajándékkészítés stb.)
- Az élő környezet rendszeres ápolása az udvaron, a csoportszobában.
- A naposság a csoportközösség érdekében elvégzett munka.

Tudjuk, hogy a családban a szülők, óvodában az óvónők és a dajkák munkához való hozzáállásának példája, minta értékű a gyermekek számára. A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést, folyamatos pozitív értékelést igényel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, képességei szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló munkát, illetve a társai érdekében végzett tevékenységet.
- Biztosítsa a rendszeres, folyamatos a mindennapokba beépülő munkatevékenységeket.
- A munkavégzéshez elegendő mennyiségben és megfelelő minőségben legyen a gyermekcsoport felszerelve a munkához szükséges eszközökkel, szerszámokkal, és ezek hozzáférhető módon a gyermekek rendelkezésére álljanak.

- Törekedjen arra, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek, teljes önállósággal végezhessek azokat.
- A feladatok differenciálása életkori és egyéni képességek szerint.
- Mutassa be az emberi munka jelentőségét, az alkotás szépségeit.
- Ismertesse meg a szülők munkáját.
- Működjön együtt a szülőkkel, a gyermekekért, csoportokért vállalt munkában.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Kialakult feladattudattal, kötelességtudóan végzik a rájuk bízott, illetve közösség érdekében végzett munkát.
- Egyszerűbb megbízatások esetén képesek a munkafolyamat szervezésére, munkamegosztásra.
- A naposi tevékenységet önállóan végzik.
- Vigyáznak a rendre, óvják az eszközöket.
- Folyamatosan részt vesznek a környezetük gondozásában, a gyűjtő munkába.
- Az óvoda épületén belül és azon kívül (udvar, kert) szívesen vállalkoznak munkatevékenységre.
- Segítenek kisebb társaiknak és a segítségre szorulóknak.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánpótlásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését szolgálja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Célunk:

- az óvodás gyermekek kompetenciáinak, a környezetéből tapasztalt és az óvodai életük során megszerzett ismereteik, tudásuk fejlesztése
- a teljes gyermeki személyiségfejlődés, fejlesztés lehetőségének megteremtése, és támogatása a mindennapokban, természetes helyzetekben, a gyermekek korábbi tapasztalataira, ismereteire épített tevékenységek során
- azon kompetenciák (képességek) fejlesztése, amelyek az óvodai évek alatt segítik a gyermekek fejlődését (személyes, szociális, kognitív területen)

Feladatunk:

- a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásuk erősítése
- olyan lehetőségek felkínálása, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömét
- az egyéni érdeklődésüknek, életkoruknak megfelelő tevékenységek biztosítása
- a tapasztalásokhoz szükséges alkalmak megteremtése
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás) fejlődését elősegítő óvodai ritmus alakítása
- az önállóság, a figyelem, a kitartás, a pontosság, a feladattudat fejlesztése, építve a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire
- a gyermekek személyiségének kibontakozását segítő személyre szabott pozitív értékelés
- a megfelelő időtartam és forma megválasztása

Alapelvünk:

- az egyszeri, megismételhetetlen gyermeki személyiség tisztelete

- az alkotóvágy, az önmegvalósítás, az önállósodás, a kreativitás fejlődésének segítése segítőszándékú dicsérettel, elfogadó pedagógusi magatartással

Tartalma:

- a természeti és a társadalmi környezet nyújtotta alapvető tapasztalatok, ismeretek a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalásaira építve
- a kutatás, a felfedezés, az átélés élményének biztosítása
- a cselekvéses tanulás lehetőségének megteremtése
- a spontán ismeretszerzés és a szándékos ismeretnyújtás a gyermekek életkorának figyelembevételével

Szervezési elvek, keretek:

- az életkorból adódó pszichikus fejlődés tisztelete
- élménynyújtó alkalmak, együttlétek, közös programok

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, a minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretnyújtás
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

IX. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Iskolai tanulásra való alkalmasság, iskolaérettség

A gyermekek belső érési folyamata, valamint a családi és az óvodai nevelés eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai tanulmányokhoz, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

A következő életszakaszra való felkészültségnek **testi, lelki, értelmi és szociális kritériumai** vannak, melyek mindegyike egyformán szükséges a sikeres iskolakezdéshez.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek 6-7 éves korára eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fog váltása. Teste arányosan fejlett, teherbíró lesz. Mozgása összerendezettebb, harmonikus, finommozgásra képes. Erőteljesen fejlődik a mozgás-koordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését képes szándékosan irányítani. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

A **lelkileg és értelmileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott, érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama
- a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik annak időtartama, könnyebbé válik a megosztása és átvitele
- a cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett a fogalmi gondolkodás is kialakulóban van
- érthetően, folyamatosan beszél
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni

- minden szófajt használ
- különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő egyéni eltérések lehetségesek)
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait

A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival egyaránt:

- egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- feladattudata kialakulóban van és ez a feladat megértésében, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg
- a tevékenységek végzéséhez önállósága, kitartása, munkatempója, önfegyelme megfelelő

A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A tanköteles korukat megelőző nevelési évben az iskolába készülő gyermekek számára, a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében, az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységeket szervezünk.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

X. AZ ÓVODA KAPCSOLATTARTÁSI RENDSZERE

Az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait és az együttműködés során - szükség esetén - megadja a kellő segítséget a gyermekneveléshez.

Együtt a családokkal:

Fontosnak tartjuk, hogy a szülők megismerjék óvodánkban megvalósuló nevelőmunkát, pedagógiai célkitűzéseinket. Nagy hangsúlyt fektetünk a pozitív együttműködés kialakítására, amelyet változatos módon valósítunk meg. Minden évben az újonnan érkező kiscsoportos gyermekek családjánál családlátogatásra mennek az óvodapedagógusok. Kiemelt fontosságú óvodánkban az anyás beszoktatás, ahol a szülők aktív részesei a beszoktatási időszaknak.

Az óvodapedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet-mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat. Támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bekapcsolódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása
- a gyermekek személyiségének megismerése
- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez
- folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény, igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez
- a feladatok egységes értelmezése
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
- a kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén
- az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése
- az együttműködés szabályainak betartása
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására az otthoni és a szabadidős környezetben is
- a családok elköteleződésének támogatása
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel
- megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési programot/nevelési tervet/szakmai programot
- megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni
- hosszú távú együttműködések építeni az intézményekkel
- támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel
- hasznosítani a közösségi szolgáltatásokat (Barbour, 1996).

Együtt az iskolával:

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is.

A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére. Ezek az alábbiakban foglalhatók össze:

- tanítói hospitálások az óvodában

- óvodapedagógusok látogatása az iskolában
- tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása
- munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel
- az iskola magatartási szabályrendszerének megismertetése a gyermekekkel és a szüleikkel.

Az átmenetet közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelveink, melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani:?

- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése
- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása
- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában
- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás)
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása
- nyugodt tanulási feltételek és haladási tempó kialakítása
- odafigyelés az egészséges terhelésre
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához
- partneri együttműködés a szülőkkel
- a taneszközök mértéktartó és gondos kiválasztása.

Átfogó célunk: eredményes óvodai nevelésünk érdekében jó partneri kapcsolatok kialakítása, ápolása.

Feladatunk: a hatékony együttműködés legmegfelelőbb formáinak megválasztása és azok működtetése.

Kivel?	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Óvoda – család	▪ Beiratkozás ▪ Befogadás, beszoktatás ▪ Napi kapcsolattartás ▪ Összevont és csoportos szülői értekezletek ▪ Egyéni beszélgetések ▪ Családlátogatások ▪ Nyílt napok ▪ Szülői közösség, Óvodaszék ▪ Munkadélutánok, játszóházak, közös kirándulások ▪ Honlapunk www.carolinaovoda.hu	▪ főigazgató ▪ főigazgató-hely. ▪ csoportok óvodapedagógusai

	facebook oldalunk (Carolina Óvoda és Bölcsőde Sárospatak)	
A fenntartóval, a Polgármesteri Hivatallal, valamint a Kisebbségi Önkormányzattal	- Kölcsönös tájékoztatás (egyéni és hivatalos megbeszélések) - Adatszolgáltatás - Főigazgatói beszámolók	- főigazgató - főigazgató-hely. - gyermekvédelmi felelős
Óvoda – helyi óvodák	- Közös továbbképzések - Előadások - Közös rendezvények	- főigazgató - főigazgató-hely.
Óvoda – más települések óvodái	- Közös továbbképzések - Előadások - Közös rendezvények	- főigazgató - főigazgató-hely.
Óvoda – Általános Iskolák	- Közös szakmai programok - Szülői értekezlet - A volt óvodások meglátogatása - Iskola nézelődő - Közös rendezvények	- főigazgató - főigazgató-hely. - csoportok óvodapedagógusai
Óvoda – Művészeti Iskolák	- Közös szakmai programok - Szülői értekezlet - Választható foglalkozások	- főigazgató - főigazgató-hely. - csoportok óvodapedagógusai
Óvoda – Egyházak	- Hittan - Közös rendezvények	- főigazgató - főigazgató-hely. - csoportok óvodapedagógusai
Óvoda – B-A-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Sárospataki Tagintézménye	- Kerekasztal-megbeszélés - Továbbképzések - Óvodai fejlesztés - Vizsgálatok	- főigazgató - főigazgató-hely. - csoportok óvodapedagógusai - gyermekvédelmi felelős
Óvoda – B-A-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolg. SZB.	- Továbbképzések - Vizsgálatok	- főigazgató - főigazgató-hely.
Óvoda – Tokaj-Hegyalja Egyetem	- Óvodapedagógus hallgatók gyakorlati képzésében való részvétel - Egymás rendezvényein való részvétel	- főigazgató - gyakorlatvezető és mentor óvodapedagógusok
Óvoda – A Művelődés Háza és Könyvtára	- Rendezvényeken való részvétel - Konzultáció - Rendezvények közös szervezése	- főigazgató - főigazgató-hely.
Óvoda – Egészségügyi szervezetek: - Védőnő - Gyermekorvos - Fogorvos - ÁNTSZ	- Évenkénti orvosi, egészségügyi vizsgálat minden csoportban - Évenkénti fogászati szűrés nagycsoportosainknak - Hallásvizsgálat	- főigazgató - főigazgató-hely. - csoportok óvodapedagógusai

	alkalmanként valamennyi gyermeknek ▪ Alkalmankénti eset-megbeszélés ▪ Tájékoztató előadások a szülőknek	
Óvoda – médiák: Zemplén Televízió, Sárospatak Város Honlapja, Sárospatak Újság	▪ Tájékoztatás, híradás az óvodában történő eseményekről	▪ főigazgató ▪ főigazgató-hely.

Intézményünk kapcsolatainak, együttműködésének továbbfejlesztési lehetőségei:

- **egyenrangú nevelőtársi viszony, jó partnerkapcsolat**
- kezdeményező, elfogadó szerep felvállalása
- tájékoztatási, véleményezési, egyetértési jogok gyakorlásának további biztosítása
- információáramlás folyamatosabbá tétele
- javaslatok, elvárások figyelembevétele

XI. AZ INTÉZMÉNY SPECIÁLIS ÉS SAJÁTOS FELADATAI

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint **kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló**:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Különleges bánásmódot igénylő gyermek lehet:

- a sajátos nevelési igényű gyermek: mozgásszervi, érzékszervi értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás zavarral) küzd.
- a beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- a kiemelten tehetséges gyermek (az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános, vagy speciális képességek birtokában, magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség).

A különleges bánásmódot igénylő gyermekeknél állandó, vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési-oktatási szükségleteik vannak. Ezáltal a speciális nevelési-oktatási szükségletekhez igazodva egyéni bánásmódot igényelnek az óvodában.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

- Speciális nevelési szükségletű gyermekek (SNI)

- tanulásban akadályozottak (enyhe fokban értelmi fogyatékosok)
- értelmileg akadályozottak (mérsékelt, súlyos fokban értelmi fogyatékosok)
- beszédben akadályozottak (beszédsérültek, és nyelvi zavart mutatók)
- látássérültek (vakok, gyengénlátók)
- hallássérültek (nagyothallók, siketek)
- mozgáskorlátozottak (mozgás- és testi fogyatékosok)
- viselkedés és teljesítmény zavarral küzdők
- autista (szociális-kognitív és kommunikációs készségek fejlődésének zavara, amely az egész személyiség fejlődésére hatással van)
- tanulási problémával küzdő (lassú, motiválatlan, családi, szociális kulturális, nyelvi hátrányok)
- tanulási problémákkal küzdők (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)
- magatartásproblémával küzdő (visszahúzó, ellenséges, kötekedő, hiperaktív) gyermekek
- kivételes képességű gyermekek

A különleges bánásmódot igénylő gyermekeknél eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni foglalkozás, a motiválás. Ezek a gyermekek inkább egyéni feladattal köthetők le, fontos a követelmények következetes számonkérése, az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése. A motiváció segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.

Az eredményes óvodai nevelés feltétele az óvónői attitűd, az óvónők szakmai kompetenciája és a támogató környezet az óvodán belül és kívül.

a) A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének általános elvei

Célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek személyiségfejlődésének segítése, az integrált nevelés során a sérült illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi, speciális fejlesztése. Életminőségük javítása, esélyegyenlőségük biztosítása, hátrányos megkülönböztetés elkerülése.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja az alábbiak figyelembevételével kerül megvalósításra intézményünkben:

- A sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az eredményeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet segíti.
- A sajátos nevelési igényű gyermek iránti elvárást sajátosságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága befolyásolja. A sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent.
- Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek, ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelésének sajátossága, hogy az egész napos tevékenység a különleges gondozási igény kielégítését is szolgálja csoportos, kiscsoportos vagy egyéni formában. Ennek érdekében sérülés-

specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása szükséges.

- A különleges gondozásból adódó feladatok végrehajtásánál törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.
- Az intézmény pedagógusai törekedjenek részt venni az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus leírása:

- A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

- A látási fogyatékos gyermek látásteljesítménye (az ép látáshoz 100%, viszonyítva két szemmel és korrigáltan is 0-33% közötti).

A látási fogyatékos gyermekek a nevelés- oktatás szempontjából lehetnek: vakok, alig látók, gyengélátók.

- A súlyosan hallássérült- siket és enyhébben hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére képtelenek, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt a beszéd érthető ejtése teljesen elmarad, vagy meg sem közelíti a hallók teljesítményét.

A fentiek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozhat.

- Az enyhe értelmi fogyatékos kisgyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés az óvodában. A spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segíti a számtalan élmény és minta, amelyet a csoportban megél.

Az óvodai nevelés során a gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről kell gondoskodni, hogy a tankötelezettségi korra elérje azt az iskolakészültséget, amellyel tanulmányait elkezdheti.

- A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzósság stb.), illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik.

Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában és az utánzó képesség gyengeségében nyilvánul meg.

- Az autizmus-spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autisztikus gyermekekre legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció, a rugalmas viselkedés, a szervezés és kivitelezés képességének sérülése.

Az óvodapedagógus feladatai (integrációval kapcsolatos):

- a különleges gondozás keretében a gyermek állapotának megfelelő gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban való részesítés, attól kezdődően, hogy a sajátos nevelési igényt megállapította a szakértői bizottság
- elfogadó, támogató nevelői légkör, magatartás biztosítása
- a fejlesztés feladatait csoporton belül a megfelelő szakember útmutatásai alapján, egyéni fejlesztési terv szerint végezze
- az elvárások fejlődésük üteméhez való igazítása
- a szülő rendszeres tájékoztatása a gyermek fejlődéséről

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A gyermekközösség természetesen fogadja a másságot, társaikat segítik.
- Fogyatékosága típusának és mértékének figyelembevételével, önmagához képest fejlődjön.
- A nevelés hatására a sérülés arányában képes legyen az iskolai életre.

b) A beilleszkedési tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermek (továbbiakban: BTMN)

A köznevelési törvény szerint, „beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít. Társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás-szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.”

A tanulási zavar jellegzetes tünete, a figyelem zavarai, ami lehet nehezen rögzíthető figyelem éppúgy, mint letapadó. Előfordul, hogy a figyelem szelektáló funkciója nem működik megfelelően. Zavar keletkezhet az érzékelésben, ill. a motorikum területén, ami szintén tanulási nehézséghez vezet. A tanulási nehézségekből kialakulhatnak viselkedési rendellenességek, amelyek valójában stratégiák a kudarcok kezelésére (bohóckodó, nyafogó, szélsőséges érzelmi reakciót adó), de a gyermek testi tüneteket is produkálhat másodlagosan. Az okok között szerepelhetnek lelki eredetűek is: traumák, önértékelési zavarok, szülő-gyermek kapcsolatban fennálló, ill. más családi problémák, pedagógussal való konfliktus.

Ezen okok következtében:

- az idegrendszeri struktúrák érése lelassul,
- egyes részterületein lemarad,
- az egyes területek közötti kapcsolat nem alakul ki, vagy labilis marad,
- hibás kapcsolatok jönnek létre.

Az óvodapedagógus feladata:

- egyéni képességfejlesztés, rendszeres, tudatosan szervezett és tervezett kötetlen és kötelező tanulási helyzet létrehozása
- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség terén mutatkozó részképességbeli hiányosságok pótlása
- egyéni fejlesztési terv készítése a Nevelési Tanácsadó, a fejlesztőpedagógus, saját megfigyelések, és a szülőktől kapott információk alapján

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- rendeződik a mozgás, az elemi és a finommozgások egyaránt

- egyensúlyérzék megfelelő fejlettsége
- pontos testséma, dominancia stabil megléte
- fejlődik a szem-kéz koordinációja, megfelelően tájékozódik a térben
- gondolkodása eléri a fogalmi gondolkodás szintjét
- emlékezete megbízhatóbb lesz
- figyelme tartóssá válik

c) Tehetséges gyermekek fejlesztése

A köznevelési törvény szerint, „kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.”

Óvodáskorban, tehetségigéretről, tehetségre irányuló hajlamokról beszélhetünk. Adottságai valamilyen területen az átlagosnál jobbak és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratnak szokatlan erőssége társul.

Célunk: az óvodai élet rendje biztosítson lehetőséget a tehetséges gyermek tehetségére irányuló hajlam kibontakoztatására, a tehetség gondozására.

Kivételes képességű gyermekek:

- az intellektuális tehetség (különböző tudományterületeken)
- művészi tehetség (képzőművészeti, zenei)
- pszichomotoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő területek)
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító)

Az óvodai élet a maga kiegyensúlyozott, biztonságos, elfogadó légkörével felszínre hozza a többet mutató gyermekek adottságait, képességeit. Megfelelő neveléssel, tág cselekvési szabadságot adva, a családdal együtt lehetőséget biztosíthatunk a tehetség csírait hordozó gyermekeknek a kreatív, újat teremtő felnőtté váláshoz.

A tehetséges gyermek viselkedésében együttesen megmutatkozik három alapvető tulajdonságcsoporthoz, melyet az óvónő kiaknázhathat:

- átlag feletti képességek (általános, specifikus)
- magas szintű kreativitás (eredetiség, rugalmasság)
- feladat iránti elkötelezettség (kíváncsiság, érdeklődés, szorgalom, kitartás)

A tehetség ígéretét hordozó gyermekek valamiben különböznek társaiktól. A korai felismerés segíti a pozitív énkép kialakítását. A tehetségfejlesztés képességeinek módjai: a gyorsítás, léptetés, (egy év alatt több ismeretre tesznek szert, mint társaik). Külön tanulnak más tehetségesekkel. Differenciált, különleges tehetséggondozásban részesülnek az óvodában.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A csoport légköre legyen elfogadó, bátorítsa a gyermeket egyéni megoldásokra.
- Mikrocsoporthoz differenciált tanulási folyamat szervezése, képesség és érdeklődés szerint.
- Szabadidős tevékenység során adjon módot sokféle és sokszínű kreatív lehetőségekre.
- Pozitív érzelmek keltésével segítse elő a gyermek önértékelését.
- Folyamatosan tartson kapcsolatot a szülővel a tehetség kibontakoztatásának érdekében.
- Több újszerű tevékenységre teremtsen alkalmat (pl.: improvizatív játék, kreatív zenei gyakorlat).

- Segítse a szülőket a megfelelő iskola választásában.
- A velük született adottságok céltudatos fejlesztése.

A fejlődés jellemzője az óvodáskor végére:

- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlődése
- a bemenethez képest, fejlődik a divergens gondolkodás
- egyéni, kreatív megoldásokra való törekvés
- realizálódik önértékelésük

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Intézményünk több, mint 10 éve együttműködik a Farkas Ferenc Alapfokú Művészeti, valamint a Sárospataki Alapfokú Művészeti Iskolával és a városi sportegyesületekkel is. Tehetséggondozó tevékenységünk az elmúlt években folyamatosan szélesedett. Intézményünk saját tehetségstratégiával rendelkezik, ami a tehetségfelfogásunkat, az azonosítás, a beválogatás gyakorlati megvalósítását és tehetségfejlesztő programjainkat foglalja magába.

Óvodás korban elsősorban tehetségígéretekéről beszélhetünk, így óvodai tehetséggondozásunk elsődleges feladata a tehetségígéretek feltárása. Körük, azok a nagycsoportos (5-6 éves) gyermekek, akiket folyamatában megfigyelünk, és felderítjük azon adottságaikat, képességeiket, a kreativitásukra utaló jeleket, amely tehetségcsíra beazonosításukat lehetővé teszi.

Tehetséggondozó tevékenységünk, a tehetségekkel történő foglalkozás teljes folyamatát átfogja csoporton belül valamint szakkörök keretei között.

Módszereink megegyeznek a mindennapi munkánk során alkalmazott módszerekkel. A tehetség ígéretes gyermekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált gazdagító és személyiségfejlesztő programokban részesülnek. A folyamatos tehetségazonosítás eredményeként a határok flexibilisek, a gyerekek bármikor átsorolhatók a tehetségsávba.

Tehetséggondozó tevékenységünk másodlagos célcsoportját a gyerekek környezete alkotja, elsősorban a gyermekek szülei és minden olyan szakember (pl. edzők, zenetanárok, pedagógusok, pszichológusok, tehetséggondozással foglalkozó intézmények, civil szervezetek), akik részt vesznek óvodásaink tehetségfejlesztésében.

Célunk:

- A tehetségígéretes gyermekek képességének, érdeklődésének, adottságainak figyelembe vételével megfelelő nevelésben és fejlesztésben részesítés.

Feladatunk:

- A tehetségcsíra felismerése, azonosítása.
- Az erős oldalak feltérképezése, fejlesztése.
- Speciális képességek megkeresése.
- Gyenge oldalak kiegyenlítése, hatékony nevelési módszerek megkeresésével.
- A gyermekek sikerélményhez juttatása.
- A tehetség kibontakoztatásának feltárása, segítése.
- Az általános értelmi képességek fejlesztése.
- Komplex módszerek, eszközök keresése, alkalmazása.
- A tehetséggondozás feladatainak megjelenítése az egyéni fejlesztési tervben.

- Szülők tájékoztatása a fejlesztésekről.
- Lehetőség nyújtása ahhoz, hogy a tehetséges gyermekek óvodán kívül is megmutathassák képességeiket (rajzverseny, vetélkedők, sportrendezvények, stb).

A tehetség, a kiemelkedő képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetséges gyermekek fejlesztésére vonatkozó tevékenységek a tehetséggondozás teljes folyamatára kiterjednek az alábbiak szerint:

- tehetségazonosítás, beválogatás a különböző tehetséggondozó programokba;
- komplex tehetséggondozó programok, szakmai műhelyek működtetése;
- kontroll, nyomon követés. A tehetségvizsgálás, tehetségazonosítás, beválogatás alkalmazott módszerei, eszközei.

Komplex tehetséggondozó programok, szakmai műhelyek működtetése

Gyermekeink számára életkorukhoz, egyéni képességeikhez, tehetségterülethez illeszkedő programokat kínálunk. Ezek a programok kiterjednek a szociálisan hátrányos helyzetű tehetséges, valamint a kettős különlegességű gyermekek tehetséggondozására is.

A tehetséggondozás során a differenciálást, kooperatív technikákat helyezzük előtérbe. Gazdagító programjaink folyamatosak. A gardneri területek mindegyikére kiterjedő terület-általános és terület-specifikus formában megvalósuló tehetséggondozó tevékenységek, programok:

- szakkörök, tehetséggondozó műhelyek (képzőművészeti, zene-ovi, néptánc, balett);
- sportfoglalkozások (Ovi-foci -Bozsik program, úszás);
- sport- és művészeti (kiállítások, hangversenyek) rendezvények;
- hagyományos projektek (őszi, karácsonyi bemutatkozó, tehetségnapok).

Kontroll, nyomon követés

A tehetséggondozó tevékenységbe bevont gyermekek fejlődését figyelemmel kísérjük. A kiindulást tehetségazonosítás során, a tehetségígéretről szerzett információk jelentik. Ezt az egyes tehetségprogramokban, a gyermekek fejlesztésében részt vevő szakemberek folyamatosan bővítik a tehetségre vonatkozó feljegyzésekkel, eredményekkel, fejlesztési tervekkel, értékelésekkel. A tehetségről szerzett információkról, fejlődésük (rész)eredményeiről folyamatosan tájékoztatjuk a családot.

2. Korcsoportjukat ismétlő gyermekek fejlesztése

További 1 év óvodai nevelésre visszamaradt, korcsoportját ismétlő gyermekeket óvodánkban továbbra is az óvodapedagógus látja el, esetleg szükség esetén a fejlesztőpedagógus, logopédus és pszichológus együttműködésével.

Az óvodapedagógusok megfigyelése, esetenként a Nevelési Tanácsadó vizsgálata és egyéni felmérések alapján átfogó képet kapunk a gyermek fejlődésével kapcsolatban.

Az életkorához viszonyítva hol tart a fejlődésben, melyek azok a területek, amelyek fejlesztésre szorulnak:

- nagymozgás

- finommozgás
- beszédfejlődés
- kognitív képességek
- szociális érettség

Ezen információk alapján állítjuk össze az egyénre szabott játékos képességfejlesztő programot. Figyelembe véve a fejlesztendő területek prioritását, egymásra hatását az adott képességek kialakulásának, megszilárdításának fokozatait.

A fejlesztőprogram: egyénre szabottan, a gyermek egyéni fejlettségéhez, képességeihez igazodik, időről-időre figyelembe véve az aktuális teljesítményét.

Célunk: a leendő iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése, egyénre szabottan.

Az óvodapedagógus feladata:

- egyéni képességfejlesztés, rendszeres, tudatosan szervezett és tervezett kötetlen és kötelező tanulási helyzet létrehozása
- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség terén mutatkozó részképességbeli hiányosságok pótlása
- együttműködés a szakemberekkel és a szülőkkel
- esetleges csoportváltás esetén a gyermek fejlettségére irányuló dokumentumok átadása, szakmai tapasztalatcsere

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik. Eléri az iskolaérettség kritériumait a testi-, lelki- és szociális fejlettségében.

3. Gyermekvédelem az óvodában

Célunk: a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség megelőzése, ill. a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel együtt. A gyermekek esélyegyenlőségének elősegítése.

A gyermekvédelemre vonatkozó törvényi szabályozást a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. számú tv. tartalmazza.

A Gyvt. 67/A. §-a értelmében a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők a következők:

- a szülő, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) iskolai végzettsége alacsony, legfeljebb alacsony fokú végzettségű
- a szülő, a gyám alacsony foglalkoztatottsága
- az elégtelen lakáskörülmények
- a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül legalább egy fennáll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a családba fogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a családba fogadó gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ
- a gyermek szegregáltnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fenti három körülmény közül legalább kettő fennáll.

Halmazottan hátrányos helyzetű továbbá a nevelésébe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesülő, tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Veszélyeztetett gyermek: azok, akik személyiségükben épek, de testi, lelki, értelmi fejlődésükben erősen gátoltak, illetve akiket a jegyző védelembe vett.

Célunk: a ránk bízott gyermekek jogainak védelme, problémáinak korai felismerése, esetleges kezelése. A hátrányos helyzetük, veszélyeztetettségük kialakulásának - lehetőség szerinti - megakadályozása, csökkentése, biztonságérzetük erősítése. A probléma mielőbbi felismerésével, a megelőzéssel, a segítségnyújtással, valamint az előítéletektől mentes el- és befogadó magatartásmód kialakításával.

A nemzetiségi, a sajátos nevelési igényű, a migráns és a különleges figyelmet igénylő gyermekek integrációjának megoldása óvodai nevelésünk kiemelt feladata.

Olyan tevékenységrendszert, szervezeti kereteket, módszereket alkalmazunk, amely valamennyi hátrányos helyzetű, nemzetiségi, halmazottan hátrányos helyzetű vagy migráns gyermek esélyegyenlőségét szolgálja. Ez a fejlesztő program minden pontja a hatályos jogszabályok figyelembevételével, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épül, figyelembe véve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előre mozdításáról szóló törvényt.

Alapelvek:

- A gyermek nevelésére elsősorban a családja jogosult és köteles, amelyhez segítséget nyújt az állam és az önkormányzat.
- A rászoruló gyermek gondozásához, neveléséhez és társadalmi beilleszkedéséhez komplex, célzott, differenciált ellátást kell biztosítani.
- A család életébe történő hatósági beavatkozás kizárólag akkor engedhető meg, ha az a gyermek érdekében elkerülhetetlen.
- Az óvoda a gyermekek 3 éves korától ellátja - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint - a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is.
- Tilos a hátrányos megkülönböztetés.
- A gyermekvédelemben a szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek komplex, célzott, differenciált ellátása.

Az óvodai gyermekvédelem az első legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája itt érzékelhető először.

Előnyei:

- Az óvoda az első társadalmi intézmény, ahol a gyermekek a nap jelentős részét töltik.
- Az óvodában minden gyermekről többoldalú információhoz jutunk.
- A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek kiszűrhetők.

Az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciójából következően az óvodai gyermekvédelem az óvodai nevelőmunka szerves része. A pedagógiai tevékenységgel szemben támasztott alapvető követelmény, hogy pedagógiai eszközökkel biztosítsa minden gyermek részére a fejlődéshez szükséges feltételeket, lehetőségeket, hogy szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél, vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak. Megvalósulásának feltétele: a család- és gyermekcentrikus preventív szemlélet.

A gyermekvédelem fő feladata a gyermek családban tartása, ehhez minden segítség biztosítása.

Óvodánk gyermekvédelmi feladatai:

Probléma megelőzés

Általános feladatkezelés: valamennyi óvodai gyermekvédelmi tevékenység, amely az óvodás gyermekek érdekében történik.

Ezek:

- az óvodai nevelés egészséges feltételeinek megteremtése
- mentálhigiéné, lelki egészségvédelem
- gondozási és testi szükségletek kielégítése
- a mozgás és testi képességek fejlődésének elősegítése
- az egészséges életmód, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása
- az érzelmi nevelés biztosítása
- az egészséges én-kép fejlesztése
- az értelmi fejlesztés megvalósulása
- évente gyermekorvosi szűrés
- szocializálódás biztosítása

Probléma észlelés

Jellemzően az óvoda az első intézmény, ahová a kisgyermek a családból kerül, itt válik észlelhetővé, ha a gyermek:

- sajátos nevelési igényű,
- hátrányos, halmozottan hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetű,
- beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzd,
- egyéb segítségre szorul.

Probléma- és okfeltárás

Azok a módszerek, amelyekkel az esetek kiszűrhetők:

- családlátogatás
- gyermek közvetlen jelzése
- játék közbeni eltérő cselekedetek megbeszélése, megfejtése, (pszichológus)
- gyermeki munkák, alkotások elemzése, (grafológia)
- esetfeltáró elemzések, megbeszélések, szakmai konzultáció

Problémakezelés

A segítség megfelelő módja:

- Minden eset egyedi, tehát alapos körütekintést igényel.

- A gyermekkel fokozott, differenciált, szeretetteljes, empatikus bánásmód és gondozás szükséges.
- A szülőkkel, szakemberekkel való célzott, hatékony együttműködés.

A főigazgató, a gyermekvédelmi felelős és valamennyi óvodai dolgozó feladata:

- Ismerje fel a problémát, keresse az okokat, nyújtson segítséget, illetve jelezzen az illetékeseknek: Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnak, Védőnői Szakszolgálatnak, Gyámügyi Hivatalnak, Jegyzőnek, Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak.

A gyermekvédelmi felelős évente gyermekvédelmi munkatervet készít. A gyermekvédelmi felelős feladatait az óvodai SZMSZ tartalmazza.

Az óvodapedagógus feladata:

- Gyermekek körében:
 - a gyermekek megfigyelése,
 - megelőzésben aktív részvétel,
 - nyilvántartásba vétel,
 - bizalom, biztonságérzet erősítése,
 - szeretetteljes elfogadás,
 - gyermek érdekeinek védelme,
 - jelzés a gyermekvédelmi felelős, ill. a vezető felé,
 - differenciált, egyéni foglalkozás biztosítása.
- Óvodai közösségben:
 - együttműködés,
 - szemléletformálás,
 - tanácsadás,
 - szakirodalom ajánlás,
 - információ áramoltatás.
- Szülők körében:
 - együttműködés,
 - szemléletformálás,
 - tanácsadás,
 - szülői értekezleteken aktív részvétel, közreműködés
 - családlátogatás.

a) A nemzetiségi, az etnikai kisebbséghez tartozó valamint a migráns gyermekek integrációja

Az óvoda feladata: óvodánkban is egyre gyakoribb jelenség a lakhelyváltó, külföldről hozzánk érkező, ill. hazatérő családok gyermekeinek megjelenése.

Az óvodapedagógus feladata:

- Nevelje mintaadással a gyermekeket egymás elfogadására.
- Törekedjen megismerni a migráns gyermekek kulturális jellemzőit, a családok szokásait, és sajátosságait.
- A magyar nyelv és kultúra értékeinek megismertetése cselekedtető tapasztalatszerzéssel.
- Elfogadó, befogadó kulturális és szociális légkört biztosítson a gyermekek számára.
- Ismerje a migráns gyermekek kulturális jellemzőit, a családok szokásait, és sajátosságait.
- Tartsa tiszteletben a különböző nemzetekből, különböző kultúrával érkező gyermekek és családjaik vallási, nemzeti szokásait, hagyományait, értékeit.

- Segítő, támogató és elfogadó attitűd jellemezzen minden dolgozót.

Tevékenységünk jellemzői, eredményeink:

- Hatékony együttműködés a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal, Nevelési Tanácsadóval és a Védőnői Szakszolgálattal.
- Problémás esetek hatékony kezelése a családdal és a szakemberekkel együtt.
- A gyermek családban tartása.
- Minden rászoruló gyermek időben megkapja a megfelelő segítséget.
- Bizalommal fordulnak felénk a szülők.
- Segítő szolgálatok tanácsait igénybe veszik.

b) A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése, felzárkóztatása

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet. Továbbá a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Célunk: az eltérő tapasztalás, élményhatás, tudásanyag megismertetése és a hiányok pótlása.

A társadalomba való beilleszkedés rendkívül összetett bonyolult folyamat, a gyermek fejlődésének központi eleme. Leginkább módosítható a gyermek szociális környezete, amely végérvényesen formálja a fejlődő személyiség minden jellemzőjét.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nagy része olyan családi környezetben nevelkedik, amely több fontos szociokulturális és gazdasági mutatók szerint eltér a többségi társadalom modelljétől.

A családoknál igen gyakran hiányoznak az olyan tárgyak - játékok, mese- és képeskönyvek, fejlesztőjátékok -, amelyek az utóbbi évek során a gyermekek fejlődésének nélkülözhetetlen elemeivé váltak.

Lelassul a gyermek értelmi és érzelmi fejlődése:

- nem alakul ki a megfelelő attitűd, a tárgyi környezet iránt
- fokozódik a társas tevékenység, olyan formáinak jelentősége, amely antiszociális és elsősorban agresszív magatartást eredményez
- nem fejlődik ki kellően a finommozgás
- a kognitív fejlődés lassul, így nehezebbé válik az iskolai tanulmányok megkezdése, illetve az esetleges lemaradások behozása

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek tanulási képességeinek fejlesztésénél a mozgásra alapozunk. A 2,5-7 éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulása a mozgás. E területen tekinthető homogénnek ez a korosztály az óvodáskor kezdetén. A mozgásos tapasztalatokból gyökereznek az értelmi műveletek, egyben az önmagunkról kialakított testséma is.

Az óvoda feladata a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésénél:

- a gyermekek értelmi felzárkóztatása
- a tanulás- és teljesítménymotiváció kifejlődésének serkentése

- a szociális készségek, a szociális kompetencia és a szociális érettség kibontakoztatása
- a társas viszonyok kialakulásának elősegítése
- a gyermek-felnőtt viszony kialakulásának serkentése
- a pedagógus módszertani felkészültségének növelése
- feltáró munka elvégzése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)
- Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység
- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen: a gyermekjóléti, és családsegítő szolgálatokkal (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása), védőnői hálózattal (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)
- Óvoda-iskola átmenet támogatása
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotonia tűrés, figyelem koncentráció.
- Rendszeres (napi vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (farsang, karácsony, anyák napja)
- Intézményi önértékelés készítése, eredményessége
- Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves főigazgatói beszámolóban
- Várható hatások, eredmények

A fejlesztés területei:

- nagymozgások fejlesztése: célzott testmozgásokkal, amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa és iránya változik (járás, futás, ugrás, csúszás, kúszás, mászás)
- egyensúly fejlesztése: állás, járás, kúszás, ugrás
- finommotorika fejlesztése: gyurmázás, gyöngyfűzés, papírhajtogatás, puzzle, vágás, „papír-ceruza” feladatok
- szem-kéz, szem-láb koordináció: célba dobás, labdajátékok, ugróiskola

- testséma fejlesztés: testrészek ismerete, testkoordinációjának, test személyi zónájának alakítása, irányok tanítása, testfogalom

Az óvodapedagógus feladata

- Megfelelő, ingergazdag környezet biztosítása, amely kihasználja a természetes gyermeki érdeklődést, és tevékenységre ösztönöz.
- A foglalkozás legyen rendszeres, naponta (Fontos, hogy a gyakorlások alkalmával a teljes automatizáció szintjére juttassuk el a gyermeket.)
- Minden nevelési területen a gyermeki tevékenységre, a képességek fejlesztésére törekedjünk, cél a komplexitás.
- A fejlesztés mindig a gyermek egyéni tempójához és fejlettségi szintjéhez igazodva történjen, a feladatokat és a játékokat fokozatosan nehezítsük.
- A feladatokat játékos formában gyakoroltassuk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Nagymozgásuk tempója, ritmusa, iránya egyre tudatosabb pontossággal kifinomodik.
- Finommotorikájuk által fejlődik a differenciált és koordinált izomműködés, a szem- kéz koordinációjának kialakításán keresztül.
- Kialakul dominanciájuk, stabilan használják bal és jobb kezüket, iránytartásuk megfelelő lesz.
- Grafomotoros készségük fejlődik, gyakran és szívesen vágna, gyurmáznak, festenek, rajzolnak.
- Én-tudatuk, társas kapcsolataik, szabálytudatuk kialakult.
- Differenciáltan megismerik a testrészeket, a test alapkoordinátáinak felismerésével (függőleges, vízszintes, elülső, hátulsó).
- Kialakul a kézdominancia, az egyensúly.
- Felismerik az alapvető tér irányokat a saját testükhöz viszonyítottan.
- A mozgásos feladatok elvégzése során a hallott (auditív), a bemutatott (vizuális) mintákat elsajátítja.

Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

c) A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása. A nevelési-oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább) fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével – az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása.

Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése - a szociális hátrányok kompenzálása.

Elsősorban a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése. A társas kompetenciák esetében a tolerancia a szolidaritás és az együtt működési képességek fejlesztése.

Fontos a program gyermekközpontúságának, családi és hangulatos légkörének bemutatása.

Alapelvek:

Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a rendelkezésünkre álló adatok, tények és eddigi értékeink alapján az alábbi alapelvek, feladatok megállapítására került sor.

- A nyitott óvoda feltételezi a szülőkkel való szoros kapcsolatot, a szülők bevonását. A szociális segítség (gyermekjóléttel és családsegítőkkel való napi kapcsolat) tovább erősíti a családokkal való együttműködést. A vegyes csoportok működése tovább erősíti a bizalmat, kapcsolatot a szülői ház és az óvoda között.
- Az Óvoda Esélyegyenlőségi Programjának megléte és működtetése az esélyteremtés egyik lehetősége az egyéni fejlesztés, a szülőkkel történő együttműködés és a fejlesztőpedagógus bevonása kapcsán. A pedagógiai programunkban kiemelt feladat a gyermekek döntési választási joga, a szocializációs kapcsolatok, az élményszerzés biztosítása. Mindezek növelik a hátrányos- és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeit és lehetőségeit, hogy értékeikkel és helyzetükkel tisztában legyenek, legyen véleményük, legyenek határozottak, és minden élethelyzetben találják fel magukat. A normatív állami támogatás és a rendszeres gyermekvédelmi támogatás az étkezést teszi ingyenessé számukra.

Általános feladatok:

- Beiratkozás előtt szervezett nyitott óvodai hét, ill. hétvégék keretében a szülők betekintést nyerhetnek az óvoda életébe, és az ekkor szervezett játszóház pedig a gyermekek részére nyújt ismerkedési lehetőséget az óvodában zajló tevékenységekkel.
- Az előjegyzés napján a szülőt tájékoztatjuk, hogy a Polgármesteri Hivatalban nyilatkozhat a halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, valamint a gyermekvédelmi támogatás igénylésének lehetőségeiről.
- A tanulási folyamatban alkalmazott egyéni, illetve mikrocsoportos foglalkozások a döntési, választási lehetőség biztosítása mellett a differenciált egyéni fejlesztést valósítják meg.
- Minden tanköteles, visszamaradó gyermek egyéni fejlesztésben részesül. Számukra iskolakezdésre felkészítő óvodai foglalkozásokat szervezünk.
- Bemeneti (év eleji) és kimeneti (év végi) mérések folytatása a meglévő mérőeszközök segítségével. A megállapított fejlesztendő területek beépítése a nevelőmunkába.
- A gyermekek fejlesztésében az egyéni, mikrocsoportos v. szociocsoportos fejlesztés a hátrányok csökkentése, ill. tehetségfejlesztés szempontjából fontos.
- A gyermekek neveltségi szintjének növelése oly módon, hogy a szokás- és szabályrendszer megalkotásába bevonjuk őket. Így értékeli önmaguk és társaik munkáját, tevékenységét.
- A fejlesztő szándék támogatása (logopédus, fejlesztőpedagógus, nyelvtanulás) képzés terén.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

- Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha minden gyermek részére biztosítjuk az emberi méltósághoz való jogát.
- Minden dolgozó feladata, hogy az általa ellátott gyermek hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyisége kibontakozhasson.

- A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelése esetében az intézmény az óvodapedagógus számára az Nkt. 65. § (5b) bekezdése szerinti célfeladatot állapíthat meg.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- az intézményben biztosított szolgáltatások igénybevételénél,
- a gyermeki jogok gyakorlásánál,
- a felzárkóztatás, az egyéni fejlesztés vagy a tehetséggondozás során,
- a gyermekcsoportban történő elhelyezéskor, valamint
- a hit- és vallásfoglalkozáson való részvétel biztosításánál.

d) A gyermekvédelemmel összefüggő feladatellátás rendje

Feladatunk: „...hozzá kell járulnia a gyermek testi, érzelmi, értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.” /Gyvt. 38.§ (1)/

A feladatellátás rendje

A főigazgató feladatai:

- A gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése. A vezetői felelősség kiterjed az óvodai nevelés egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl, a gyermekbalesetek megelőzésére is.
- Fontos feladat, hogy minden gyermek abban a nevelési évben, amelyben a 3. életévét betölti, óvodai nevelésben részesüljön. Az adategyeztetés a vezető feladata és felelőssége.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmének betartása és betartatása kötelező.
- Megtervezi a gyermekvédelmi tevékenységet a gyermekvédelmi felelőssel, az óvodapedagógusokkal és a szülőkkel a veszélyeztetettség feltárása érdekében.
- Szülői értekezleteken tájékoztatja a szülőket a tevékenységről, az igénybe vehető támogatásokról, a gyermek- és családvédelmi rendszer mai formáiról. Információt ad az igénybe vehető segítségéről a 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.), és annak végrehajtásáról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet, a 2015. évi LXIII. tv., továbbá Sárospatak Város Képviselő-testületének ide vonatkozó határozatai alapján.
- Gondoskodik arról, hogy a szülők tájékoztatást kapjanak a gyermekvédelmi felelős személyéről, feladatairól és a fogadóórájának időpontjáról.
- A Sárospatak Város Képviselő-testülete által elfogadott Esélyegyenlőségi Terv megvalósításában való részvétel az Esélyegyenlőségi Fórum integrációs munkacsoportjának tagjaként.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet a főigazgatóval, az óvodapedagógusokkal és a szülőkkel a veszélyeztetettség feltárása érdekében.
- Éves gyermekvédelmi munkatervet készít a nevelési év elején.
- Nevelési év végén értékeli az elvégzett munkát.
- Nyilvántartást vezet a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről, amely tartalmazza a gyermekek adatait és a problémáit.
- Esetmegbeszéléseket folytat a gyermekvédelmi szolgálattal közösen.

- Szoros kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Családsegítő és Pedagógiai Szakszolgálattal, a Polgármesteri Hivatal Szociális Osztályával, a Gyámhivatallal, az óvoda orvosával, védőnőjével és a kisebbségi önkormányzattal.
- Részt vesz a gyermekvédelmi értekezleteken, tájékoztatókon, „Kerekasztal” megbeszéléseken.
- Emberi, humánus és etikus magatartásával elősegíti a krízishelyzetekben lévő családokkal, illetve veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekekkel való eredményes foglalkozást.
- Folyamatosan figyeli azokat a pályázati lehetőségeket, amelyek segíthetik a munkáját, illetve megkönnyíthetik a veszélyeztetett gyermekek életét.
- Nyomon követi a jogszabályokat, folyamatosan képezi magát.
- Titoktartási kötelezettsége van.
- A közös probléma megoldása érdekében jelzéssel él a Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- Az Esélyegyenlőségi Fórum pedagógiai munkacsoportjának tagjaként aktívan részt vesz a városi Esélyegyenlőségi Terv végrehajtásában.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- az óvodán belül a gyermekeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre történő javaslattevés
- a lehetőségekhez képest a gyermekek és családjuk minél jobb megismerése
- a gyermek családban történő felnevelésének - minden rendelkezésre álló eszközzel történő - segítése
- a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének, rendszeres óvodába járásának elősegítése, lehetőség szerint 3 éves kortól
- a rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelős és a főigazgató felé
- a differenciált fejlesztés megvalósítása
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében való közreműködés
- a problémák és a hátrányos helyzet okozta tünetek, az okok felismerése, szükség esetén szakember segítségének kérése
- folyamatos kapcsolattartás az óvoda gyermekvédelmi felelősével
- a minden családot érintő titoktartási kötelezettség érvényesítése

XII. DOKUMENTÁCIÓ

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 30. fejezete a kötelezően használt nyomtatványok cím alatt, a 88. § előírása alapján az óvodában használt kötelező nyomtatványok, dokumentumok:

- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Az óvoda pedagógiai programja
- Az óvoda pedagógiai, működési munkaterve
- Óvodai felvételi előjegyzési napló

A 2011. évi CXCV. törvény (Nkt.) 57. § (6) alapján az Óviktérben vezetendő dokumentumok:

- Óvodai csoportnapló
- Óvodások személyiségfejlődési naplója
- Felvételi és mulasztási napló

Óvodai csoportokban kötelezően használt dokumentáció:

Dokumentum	Kitöltés határideje	Kitölti	Ellenőrizheti
Felvételi és mulasztási napló	Minden nevelési év szeptember 15-ig	A csoportok óvoda-pedagógusai	fenntartó szakmai felügyeleti szerv főigazgató főigazgató-helyettesek
Dokumentum	Kitöltés határideje	Kitölti	Ellenőrizheti
Óvodai csoportnapló	Minden nevelési év <u>szeptember 15-re</u> , az aktuális részek kitöltése. Folyamatos tervezés és értékelés a meghatározott időtartamra.	A csoportok óvoda-pedagógusai	fenntartó szakmai felügyeleti szerv főigazgató főigazgató-helyettesek
Dokumentum	Kitöltés határideje	Kitölti	Ellenőrizheti
Fejlődési napló	A gyermekek fejlettségének megállapítása: - óvodába lépést követően és minden nevelési év végén - iskolába kerülők esetében márciusban Tartalmáról évente két alkalommal a szülők számára tájékoztatást nyújtunk.	a csoportok óvoda-pedagógusai	főigazgató főigazgató-helyettesek

A gyermekek megismerését és fejlődését nyomon követő dokumentáció:

A mérés évente két alkalommal történik meg. Év elején és év végén.

Eljárásrend:

- szeptember, október a mérés ideje
- következő mérés május hónapja, ahol már egy kiinduló és záró eredménnyel fogunk rendelkezni

Célunk: a rögzített adatrendszer áttekinthető, közérthető formában, naprakészen álljon rendelkezésre, és feleljen meg az elvárásoknak.

Feladatunk:

Egységes dokumentáció vezetése, alkalmazása az Ovikréta rendszerben.

Tartalma:

- középpontban a gyermek megfigyelése, fejlesztése szerepel
- tartalmazza a legfontosabb nevelési feladatokat
- megjelöli a tapasztalat- és élményszerzés formáit, témáit, időkereteit
- tükrözi az adott csoport sajátos szokásait, változatos tevékenységeit
- megfelel a nevelőmunka hatékonysági vizsgálatának (óvodapedagógusi önkontroll, feljegyzések, a megvalósult események értékelése)
- az írásos munkákkal kapcsolatos tapasztalataink munkaértekezleteken történő folyamatos megvitatása
- az alkalmazható egyéni ötletek, megoldási javaslatok közzé tétele

Alapelvünk: a dokumentációk vezetése a gyermekek személyiségének megismerését és fejlődésének nyomon követését szolgálja.

XIII. A PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA

Programunkat 3 évente, illetve szükség szerint felülvizsgáljuk. E munkában intézményünk nevelőtestülete vesz részt.

Évente elemezzük, értékeljük az óvoda nevelő- és fejlesztő munkáját:

- a gyermekek ismeret- és képesség szintjét,
- szokás- és szabályrendszerét,
- a szülők igényeit, elvárásait,
- az óvoda tevékenységrendszerét, fejlesztési tartalmait,
- a nevelőtestület szakmai felkészültségét,
- az óvoda tárgyi feltételeit és dokumentumait.

Megfigyeljük, mérjük:

- a gyermekek nevelésében megjelennek-e a tervezett nevelő, fejlesztő tartalmak,
- a programunk milyen eredményeket hozott a szocializáció terén a megismerésben, a kommunikációban,
- mit tükröznek a szülők visszajelzései.

Az értékeléshez a dokumentumelemzést, a feltételek vizsgálatát, a nevelő-fejlesztő munka közvetlen megfigyeléseit alkalmazzuk.

A tervezést és a nevelés- fejlesztés eredményeit vizsgáljuk:

- a gyermekek, egészséges életmódra nevelés terén elért fejlettségét,
- az érzelem és szocializáció terén elért fejlettség eredményeit,
- a gyermekjátékra jellemző fejlettségi szintet,
- a gyermekek mesélése, éneklése, vizualitása, környezetismerete, mozgása, munkavégzése terén elért fejlettség eredményeit.

Vizsgáljuk a meglévő feltételrendszert: személyi, tárgyi körülményeket.

Az éves munkaterv tartalmazza a konkrét ellenőrzésre vonatkozó feladatokat és az ellenőrzésben, értékelésben résztvevők körét.

Az önellenőrzést, önértékelést minden kolléga elvégzi.

Az óvodapedagógusok módszertani szabadsága mellett, a programunk célkitűzéseinek szem előtt tartása mindenki számára kötelező.

XV. FELHASZNÁLT IRODALOM

A 137/1996. (VIII.28.) korm.rend.
alapján kiadott	Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
255/2009. (XI.20.) korm. rendelet
módosítása	Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
363/2012. (XII.17.) korm. rendelet
Porkolábné Balogh Katalin:	az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
Kudarc nélkül az iskolában
Alex – Typo Budapest 1992.
Porkolábné Balogh Katalin:	Szemponatok az óvodáskorú gyermekek
fejlettségének megállapításához 1983.
Zilahi Józsefné – Stöckert Károlyné
Magyar Közlöny 2012.	Óvodai nevelés játékkal, mesével
Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
Fábián Katalin – Laminé Antal Éva:	Biztos minőség
– Minőségbiztosítás az óvodában!?
Fabula Humán Szolgáltató BT. Bp., 2000.
Fábián Katalin:	Tev.központú óvodai nevelési program.
FABULA BT. Bp. 1996.
Dr.Hegyi Ildikó:	Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban
OKKER Okt. Kiadó, 1999.
Nagy Jenőné:	Csak tiszta forrásból Color Print Shop Bt.
Szolnok, 1996.
Nagy Jenőné:	Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés
OKKER Kiadó, Bp.1997.
Villányi Györgyné:	Óvodai programkészítés OKKER Kiadó 1998.
Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes:	Gyermeklélektan Medicina 1997.
Porkolábné dr. Balogh Katalin:	Komplex prevenció óvodai program
Volán Humán Oktatási és Szolgáltató RT.1997.
Szemán Józsefné dr.	Útmutató A hátrányos helyzetű cigány
gyermekek óvodai neveléséhez.
Hektográf Nyomda Püspökladány 1996.
Forrai Katalin:	Ének az óvodában
Zeneműkiadó Budapest 1974.

XVI. ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A Személyiségfejlesztő Óvodai Pedagógiai Program érvényességi ideje a fenntartó jóváhagyását követően visszavonásig érvényes.

A program módosításának okai:

Magyarország Kormánya 2025. tavaszán a 77/2025. (IV.15.) Kormányrendelettel módosította az Óvodai nevelés országos alapprogramját, melynek változásait beépítettük pedagógiai programunkba.

Tájékoztatás a pedagógiai programról:

A pedagógiai programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor felteheti az intézmény vezetőjének, aki azokra az ügyintézési határidő belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra. Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az intézmény képviselőjére jogosult személyektől. Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az főigazgatónak címezve, aki az ügyintézés határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

A pedagógiai program személyi hatálya kiterjed:

- az intézménnyel jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra, pedagógiai munkát közvetlen segítőkre
- azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek a feladatainak megvalósításában.

A pedagógiai program területi hatálya kiterjed:

- az intézmény egész területére
- az óvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére

XVII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde Személyiségközpontú Óvodai Pedagógiai Programját **átdolgozta:**

Sárospatak, 2025. augusztus 11.

.....
Orosz Végő Veronika
főigazgató

A Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde Személyiségközpontú Óvodai Pedagógiai Programját az intézmény nevelőtestülete az 1/2025. (08.13.) sz. határozatában egyöntetű igen szavazattal **elfogadta.**

Sárospatak, 2025. augusztus 13.

.....
nevelőtestület részéről

A Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde Személyiségközpontú Óvodai Pedagógiai Programja tekintetében az Óvodaszék élt véleményezési jogával:

Sárospatak, 2025. augusztus 13.

.....
Óvodaszék részéről

SÁROSPATAK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK

/2025. (VIII. 27.)

határozati-javaslat

**a Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde Személyiségfejlesztő Óvodai Pedagógiai
Programjáról**

Sárospatak Város Önkormányzata Képviselő-testülete a Sárospataki Carolina Óvoda és Bölcsőde (székhelye: 3950 Sárospatak, Zrínyi utca 40., törzskönyvi azonosító szám (PIR): 585301) Személyiségfejlesztő Óvodai Pedagógiai Programját, 2025. szeptember 1. napjával, az előterjesztés szerinti tartalommal jóváhagyja.

Felelős: polgármester

Határidő: azonnal